

Visitatierapport

**Lectoraten
Healthy Ageing**

Hanzehogeschool Groningen

**De kracht van
kennis.**

Visitatierapport

Lectoraten Healthy Ageing

Hanzehogeschool Groningen

Datum:

15 maart 2017

Commissie:

Ir. Fred de Bruijn, voorzitter

Prof. Dr. Ron Oostdam

Dr. Eric Verbiest

Prof. dr. Eduard Klasen

Dr.ir. R.M. Klapwijk, secretaris

INHOUDSOPGAVE

1.	MANAGEMENTSAMENVATTING	1
1.1	Doelen en context visitatie	1
1.2	Conclusies en aanbevelingen	1
2.	OPDRACHT EN WERKWIJZE	7
2.1	De lectoraten Healthy Ageing	7
2.2	Context van de evaluatie	7
2.3	Opdracht en samenstelling van de commissie	8
2.4	Het beoordelingskader en opbouw rapport	9
2.5	De werkwijze	9
2.6	Leeswijzer	10
3.	HET ONDERZOEKSPROFIEL EN -PROGRAMMA	11
3.1	De missie van de onderzoekseenheid Lectoraten HA	11
3.2	Onderzoeksprogrammering in de driehoek lectoraat-school-werkveld	13
3.3	Eindoordeel juni 2016	14
3.4	Aanvullende bevindingen en geactualiseerd eindoordeel februari 2017	15
4.	ORGANISATIE, MIDDELEN EN SAMENWERKING	19
4.1	Healthy Ageing als netwerkorganisatie	19
4.2	Samenwerking met externe organisaties	20
4.3	Mensen en middelen	21
4.4	Voorlopig oordeel juni 2016	22
4.5	Aangepast organisatiemodel en definitief oordeel februari 2017	23
5.	KWALITEIT VAN HET ONDERZOEK	25
5.1	Standaarden uit het vakgebied	25
5.2	Ethische beginselen en procedures	26
6.	RESULTATEN EN IMPACT	27
6.1	Kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein	27
6.2	Valorisatie naar beroepspraktijk en samenleving	27
6.3	Resultaten op het gebied van onderwijs en professionalisering	28
7.	KWALITEITSZORG	31
8.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	33
Bijlage I	SAMENSTELLING COMMISSIE	35
Bijlage II	Programma SITE Visit	37
Bijlage III	Onafhankelijkheidsverklaringen commissieleden	39

1. MANAGEMENTSAMENVATTING

In opdracht van de Hanzehogeschool Groningen, voerde een commissie bij de 'Lectoraten Healthy Ageing' (hierna verder ook wel aan te duiden als 'Lectoraten HA') een visitatie uit. Deze zestien samenwerkende lectoraten zijn verbonden aan vijf verschillende schools. De externe visitatie vond plaats in het kader van het landelijke kwaliteitszorgstelsel voor onderzoek aan hogescholen in het kader van het Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek (2016-2022). In deze samenvatting staan de bevindingen, conclusies en aanbevelingen van de commissie vermeld.

1.1 Doelen en context visitatie

De opdracht was de 'Lectoraten Healthy Ageing' te evalueren op drie prestatiegebieden:

- onderwijs en scholing;
- valorisatie naar beroepspraktijk en samenleving;
- kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein.

De vijf standaarden uit het brancheprotocol kwaliteitszorg onderzoek (BKO) 2016-2022 zijn gehanteerd in de visitatie.

Het aggregatieniveau waarop de evaluatie plaatsvond is de onderzoekseenheid van de lectoraten Healthy Ageing (zie hoofdstuk 2 voor een opsomming van deze lectoraten). Voorheen werkten deze lectoraten samen binnen Kenniscentrum CaRES, tegenwoordig zijn zij onderdeel van het HG Centre of Expertise Healthy Ageing.

De beoordeling van de vijf standaarden is in twee fasen verlopen. De commissie constateerde knelpunten op het gebied van het onderzoeksprofiel (standaard 1) en bij het gehanteerde organisatiemodel (standaard 2).

Echter de commissie constateerde dat de hogeschool de bevindingen van de commissie herkende en ook al stappen had gezet om met name de organisatie van Lectoraten HA te versterken. Om die reden heeft de commissie haar oordeel op standaard 2 aangehouden, in de verwachting dat de hogeschool in een kortlopend verbetertraject deze punten zou kunnen doorvoeren.

In afstemmend overleg met de Vereniging Hogescholen is vastgesteld dat er geen beletsel was binnen nieuwe BKO voor een dergelijk kortlopend traject. De lectoraten hebben in december 2016 een verbeterplan voor standaard 2 opgesteld. Vanwege de inhoudelijke relaties met standaard 1, is ook de collectieve vormgeving van de ambitie meegenomen in dit verbeterplan.

Het oordeel op standaard 2 is aangehouden en toegekend in februari 2017. Ook standaard 1 is opnieuw beoordeeld in het licht van de nieuwe informatie. In deze samenvatting beschrijven we het definitieve oordeel op alle standaarden.

1.2 Conclusies en aanbevelingen

De commissie heeft de 'Lectoraten HA' leren kennen als een groep van deskundige, gedreven onderzoekers die in hecht samenspel met werkveld en schools op productieve wijze kennis en interventies ontwikkelen en verspreiden. Er is in het werkveld en bij de schools veel waardering voor de 'Lectoraten HA' en in het bijzonder voor de aanpak van co-creatie, de werkplaatsen en het duurzame karakter van de samenwerking. Per standaard geven we de bevindingen, conclusies en aanbevelingen weer.

Standaard 1. Onderzoeksprofiel en -programma (hoofdstuk 3)

De missie van de 'Lectoraten Healthy Ageing' is identiek aan de centrale vraagstelling en ambitie uit de roadmap onderzoek van het Centre of Expertise Healthy Ageing : *"Hoe kunnen we door hoogwaardig praktijkgericht onderzoek organisaties en (aspirant)professionals in m.n. zorg, welzijn, educatie en sport zo toerusten dat zij optimaal kunnen bijdragen aan gezondheid en participatie van burgers in de hele levenscyclus? Dit vanuit een regionale, nationale en internationale context"* (Roadmap Onderzoek Centre of Expertise HA).

De commissie concludeert dat er sprake is van een relevante, ambitieuze en uitdagende missie en onderzoeksprofiel bij de "Lectoraten Healthy Ageing" die ook gedragen worden door maatschappelijke stakeholders. De bottom-up uitwisseling met het werkveld over de onderzoeksagenda functioneert goed.

De collectieve ambitie was in april 2016 beperkt uitgekristalliseerd. In de periode na de site-visit zijn de algemene thema's uit de roadmap van de "Lectoraten Healthy Ageing" herzien en vervangen door vijf kernthema's. De commissie verwacht dat deze aanscherping en concretisering bijdraagt aan focus en massa in het collectieve onderzoek en ook zal zorgen voor meer onderlinge verbinding tussen de lectoraten HA.

De commissie beveelt het actief ontwikkelen van programma's en projecten op de snijvlakken tussen de vijf thema's aan, omdat zo synergie, focus en massa ontstaan. Hiermee is overigens al een begin gemaakt. Deze samenwerking tussen de lectoraten blijven volhouden en uitbouwen in de komende periode is cruciaal voor het realiseren van de collectieve ambitie en onderlinge verbinding.

De commissie beoordeelt de prestaties op deze standaard als **voldoende**.

Aanbeveling:

De commissie beveelt aan om actief programma's en projecten op de vijf thema's, inclusief de snijvlakken, te ontwikkelen.

Standaard 2. Organisatie, middelen en samenwerking (hoofdstuk 4)

De commissie heeft geconstateerd dat onderzoek goed is ingebed in de organisatie en er sprake is van een sterke wisselwerking tussen de (kern)lectoraten en de respectievelijke schools. De prestaties op het niveau van de afzonderlijke lectoraten zijn positief: goede inbedding in de schools, nauwe samenwerking met externe organisaties, zoals kennisinstituten en het werkveld. Het organiseren van het onderzoek in werkplaatsen en het sluiten van samenwerkingsovereenkomsten op het gebied van onderzoek en innovatie zorgen voor duurzame samenwerking en commitment.

De lectoren en onderzoekers zijn deskundig en binnen de 'Lectoraten HA' is veel aandacht voor professionalisering en loopbaanbeleid. De randvoorwaarden op het gebied van mensen en middelen zijn ruim in orde. Er is veel aandacht voor professionalisering en loopbaanbeleid en de 'Lectoraten HA' slagen erin om ruim 70% van het onderzoek extern gefinancierd te krijgen. Dit is geen geringe prestatie.

In juni 2016 constateerde de commissie echter dat er in essentie geen sprake is van een onderzoekseenheid op het niveau van Healthy Ageing, maar van een coalitie van grotendeels afzonderlijk opererende lectoraten die elk losse onderdelen van Healthy Ageing bestrijken.

Dit was al herkend door de hogeschool en de lectoraten HA zelf. Er was om die reden is eind 2015 een sturingsplatform ingesteld, alsmede thema-trekkers aangesteld en drie roadmap-thema's geformuleerd. Uit de gesprekken tijdens de site-visit bleek echter dat deze maatregelen nog onvoldoende bijdroegen aan een collectieve programmering, interdisciplinaire verbindingen en kruisbestuiving tussen de lectoren binnen 'Lectoraten HA' (en overige lectoraten van de Hanzehogeschool).

In december 2016 heeft de hogeschool de commissie geïnformeerd over een herziening van het organisatiemodel. Een strategisch beraad waarin de vijf deans, vijf kernlectoren en de directeur CoE – direct onder de portefeuillehouder onderzoek van het CvB – de strategische beslissingen nemen via een consensusmodel. Bovendien zijn er vijf kernthema's opgesteld die door de vijf kernlectoren worden aangestuurd, met de expliciete opdracht aan de kernlectoren tot verbinding met andere HA lectoraten en ook Hanze-breed. De deans zijn eindverantwoordelijk voor het lectoraatspecifieke onderzoek.

De randvoorwaarden voor een heldere en stevige sturing en taakverdeling zijn hiermee naar het oordeel van de commissie verbeterd ten opzichte van de situatie ten tijde van de site-visit. Het strategisch beraad is – duidelijker dan het voormalige sturingsplatform – de plaats voor het nemen van strategische besluiten. Het hiërarchische element is hierdoor, mede met de aansturing van dit beraad door de lijn directeur CoE - portefeuillehouder Onderzoek van het CvB, sterker aangezet. Deze manier van organiseren zorgt, zo verwacht de commissie, voor meer focus op collectieve ambities terwijl bottom-up agendavorming met het werkveld mogelijk blijft.

De commissie merkt deze standaard alles overziend aan als **voldoende**.

Aanbeveling:

Het is nog niet bekend hoe de geschetste maatregelen in de komende jaren in de praktijk zullen gaan werken. De commissie adviseert de hogeschool daarom om de daadwerkelijke uitwerking in de reguliere mid-term review te evalueren.

Standaard 3. Kwaliteit van het onderzoek (hoofdstuk 5)

Het onderzoek is daadwerkelijk praktijkgericht en voldoet voor zover de commissie het kan overzien aan de inhoudelijke en wetenschappelijke normen in het vakgebied. Voorts wordt er in ethisch opzicht zorgvuldig gehandeld.

Bovendien is er sprake van een lerende organisatie zoals onder meer blijkt uit de grote aandacht voor onderzoeksvaardigheden en professionalisering daarin en de genomen maatregelen om zorgvuldig te handelen.

De kwaliteit van het onderzoek is in orde. Er is ruime aandacht voor het voldoen aan de wetenschappelijke standaarden in de desbetreffende vakgebieden en sprake van zorgvuldigheid in ethisch opzicht. De commissie beoordeelt standaard 3 als **voldoende**.

Aanbeveling:

De commissie beveelt aan om vanuit de 'Lectoraten HA' meer modules op het gebied van (praktijkgerichte) onderzoeksmethodologie te ontwikkelen en uit te wisselen.

Standaard 4. Resultaten en impact (hoofdstuk 6)

De lectoraten zijn productief in het ontwikkelen van nieuwe kennis en innovaties voor de beroepspraktijk of in het valoriseren daarvan. Er gebeurt veel, er zijn veel wetenschappelijke en andere publicaties voor verschillende doelgroepen en op een groot aantal gebieden. De 'Lectoraten HA' zijn van betekenis voor het werkveld op tal van terreinen. Kennis en innovatieve praktijken worden goed verspreid onder uiteenlopende doelgroepen, vaak met een mix van welgekozen instrumenten. Veel van het onderzoek bereikt de hele beroepsgroep (regionaal, nationaal en internationaal, ook buiten het direct betrokken werkveld).

De 'Lectoraten HA' hebben een goede impact in de praktijk en zijn goed aangesloten. Alle werkveldpartners die de commissie sprak over specifieke projecten hebben veel waardering voor de resultaten en de toegepaste co-creatie. Dat de 'Lectoraten HA' relatief veel middelen uit nationale subsidies en in toenemende mate ook Europese subsidies weten te verwerven zegt veel over de kwaliteit van de kennisontwikkeling.

De doorwerking in het onderwijs naar studenten en docenten is breed en aanzienlijk (en ook sterk gegroeid ten opzichte van de vorige audit) en de formule van de (innovatie- en kennis) werkplaatsen is zeer vruchtbaar gebleken. Onderzoek en onderwijs zijn op deze vijf Hanzehogeschool schools geen aparte werelden, maar zijn geïntegreerd.

De onderzoekseenheid 'Lectoraten HA' presteert goed. De resultaten op het gebied van kennisontwikkeling en valorisatie naar de beroepspraktijk en samenleving zijn gevarieerd en goed. Er zijn veel 'pareltjes' opgeleverd door de onderzoekseenheid die regionaal, nationaal en internationaal impact hebben waarmee men de gehele beroepsgroep weet te bereiken. De impact op het onderwijs is sterk gegroeid in de afgelopen zes jaar. Er is sprake van een zeer grote betrokkenheid van het onderwijs bij het onderzoek en er is een onderzoekscultuur ontstaan. De commissie beoordeelt standaard 4, de resultaten van de 'Lectoraten HA', als **goed**.

Aanbeveling:

- Ga door met het ontwikkelen en optimaliseren van de werkplaatsformules en het professionaliseren van afstudeerbegeleiders.
- Voer het voornemen uit om vanaf de aanvang van de studie aandacht te geven aan onderzoek en aan het ontwerpen van interventies.
- Ga na of het mogelijk is om meer eenheid in onderzoeksmethodologie te creëren bij de verschillende opleidingen.

Standaard 5. Kwaliteitszorg (hoofdstuk 7)

De onderzoekseenheid heeft de kwaliteitszorg systematisch uitgevoerd en de onderzoekers zijn gevoelig voor signalen van de stakeholders. Ook loopt de Hanzehogeschool landelijk voorop in het invoeren van het nieuwe BKO. De commissie beoordeelt standaard 5 als aan **'voldaan'**. Wel is het van belang om enkele indicatoren voor resultaten en impact opnieuw te bezien.

Aanbeveling:

Verfijn de indicatoren voor de resultaten en ga na hoe de indicatoren voor impact aangevuld kunnen worden met indicatoren over verspreiding en toepassing van resultaten in de beroepsgroep.

Eindoordeel

Conform het BKO protocol 2016-2020 heeft de commissie op basis van de vijf standaarden een eindoordeel geformuleerd.

Alles overziend is er sprake van een productief geheel aan lectoraten Healthy Ageing met veel potentie voor de toekomst. Er is dynamiek en een goed samenspel met de schools, het werkveld en ook onderling. De resultaten en de impact zijn goed.

De lectoraten HA zijn een omvangrijk geheel en zijn actief op zoek gegaan naar een passende collectieve ambitie en organisatiemodel. Daarin zijn grote stappen gedaan. De commissie wenst de lectoraten HA veel succes bij het verder uitwerken en in praktijk brengen van de collectieve missie. Zo kunnen de resultaten en de impact nog verder toenemen.

De commissie beoordeelt de 'Lectoraten HA' als **voldoende**.

Standaard	
1. Onderzoeksprofiel en – programma	voldoende
2. Organisatie, middelen en samenwerking	voldoende
3. Kwaliteit van het onderzoek	voldoende
4. Resultaten en impact	goed
5. Kwaliteitszorg	voldaan

2. OPDRACHT EN WERKWIJZE

2.1 De lectoraten Healthy Ageing

De Hanzehogeschool Groningen heeft in 2014 het HG Centre of Expertise Healthy Ageing (HG CoE HA) opgericht, om alle Healthy Ageing- activiteiten van de Hanzehogeschool te verbinden. Een groot aantal lectoraten van verschillende schools werken hier aan onderzoeksthema's relevant voor de regio en de schools.

Deze onderzoeksvisitatie richt zich niet op alle lectoraten uit dit Centre of Expertise, maar specifiek op zestien lectoraten die samen de onderzoekseenheid 'lectoraten Healthy Ageing' vormen. Op dit moment bestaat deze onderzoekseenheid uit vijf kernlectoraten en een substantieel aantal ingebedde lectoraten:

1. **Kernlectoraat Integraal Jeugdbeleid (IJB)**, dr. Jeannette Doornenbal, SPEA
2. Leren en Gedrag, dr. Henderien Steenbeek, SPEA
3. **Kernlectoraat Praktijkgerichte Sportwetenschap (LPS)**, SISP. Duo- lectoraat van:
4. Bewegingsonderwijs en Jeugdsport, dr. Remo Mombarg, SISP
5. Healthy Lifestyle, Sports and Physical Activity, dr. Johan de Jong, SISP
6. **Kernlectoraat Healthy Ageing, Allied Health Care and Nursing (LAHC)**, prof. dr. Cees van der Schans, SAGZ en SAVK
7. Clinical Malnutrition and Healthy Ageing, Dr. Harriët Jager- Wittenaar, SAGZ
8. Participatie en Gezondheid van mensen met een verstandelijke en visuele beperking,
9. dr. Aly Waninge, SAGZ
10. Healthy lifestyle, Ageing and Health Care, dr. Hans Hobbelen, SAGZ
11. Analysetechnieken voor Praktijkonderzoek, dr. Wim Krijnen, SAGZ
12. Kind, Taal en Ontwikkeling, dr. Margreet Luinge, SAGZ (*tevens operationeel in lectoraat Integraal Jeugdbeleid*)
13. Zelfmanagement van somatische patiënten in ziekenhuizen, dr. Joost Keers, SAGZ
14. **Kernlectoraat Rehabilitatie (Rehab)**, dr. Lies Korevaar, SASS
15. Maatschappelijke Participatie van mensen met psychische beperkingen, dr. Charlotte de Heer, SASS
16. Rehabilitation & Recovery, prof. dr. Marian Farkas
17. **Kernlectoraat Verpleegkundige Diagnostiek (LVD)**, dr. Wolter Paans, SAVK
18. Verpleegkundige Innovatie & Positionering, prof. dr. Petrie Roodbol, SAVK

Deze zestien lectoraten duiden we in navolging van de Hanzehogeschool aan als de "Lectoraten Healthy Ageing". Deze lectoraten hebben een gezamenlijke geschiedenis in eerdergenoemd kenniscentrum CaRES. Ze zijn verbonden aan de volgende vijf schools:

- Academie voor Gezondheidstudies (SAGZ)
- Academie voor Sociale Studies (SASS)
- Academie voor Verpleegkunde (SAVZ)
- Academie voor Sportstudies (SISP)
- De Pedagogische Academie (SPEA)

2.2 Context van de evaluatie

De invoering van het landelijk kwaliteitszorgstelsel voor onderzoek in het hbo is het kader waarbinnen de onderzoeksvisitatie heeft plaatsgevonden. Een hogeschool wordt geacht het functioneren van onderzoekseenheden extern te laten evalueren en dit systematisch aan te pakken via zesjaarlijkse onderzoekvisitaties.

Er is door de hogeschool een externe commissie ingesteld onder voorzitterschap van ir. Fred de Bruijn. Deze commissie heeft als evaluatiekader het Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek (2016-2022) gehanteerd.

De visitatie van de samenwerkende 'Lectoraten HA' is op verzoek van de hogeschool ingericht vanuit een ontwikkelingsperspectief; er wordt verantwoording afgelegd over de activiteiten in de planperiode, en de mogelijkheden tot verbetering worden geschetst voor wat betreft de inhoud van het onderzoek, de relatie tussen het onderzoek en het onderwijs, de relatie tussen het onderzoek en de beroepspraktijk, het leiderschap en het management.

De resultaten van de visitatie van de 'Lectoraten Healthy Ageing' geven dus ook mede richting aan de ontwikkeling van de kwaliteit van onderzoek en steunen deze lectoraten, de schools alsmede het HG Centre of Expertise Healthy Ageing bij het maken van keuzes op het gebied van inhoud, management en bestuur in de (nabije) toekomst.

2.3 Opdracht en samenstelling van de commissie

De commissie is samengesteld in afstemming met de Lectoraten HA en goedgekeurd door het college van bestuur. De commissie bestond uit representanten van onderwijs, wetenschap en beroepspraktijk.

Commissie

- Ir. Fred de Bruijn, voorzitter, partner bij de Hobéon
- Prof. Dr. Ron Oostdam, hoogleraar-onderzoeksdirecteur van het kenniscentrum Onderwijs en Opvoeding van de Hogeschool van Amsterdam
- Dr. Eric Verbiest, zelfstandig adviseur op het gebied van schoolontwikkeling, voorheen lector Fontys Hogescholen en gasthoogleraar onderwijsinnovatie, universiteit Antwerpen.
- Prof. dr. Eduard Klasen, hoogleraar Management van Gezondheidsonderzoek aan de Universiteit Leiden en adviseur van de Raad van Bestuur van het Leids Universitair Medisch Centrum.

Aan de commissie is als secretaris toegevoegd:

- Dr.ir. Remke Klapwijk, senior-adviseur, Hobéon en onderzoeker Science Education and Communication, TU Delft.

De opdracht

De opdracht aan de commissie luidde:

- de onderzoekskwaliteit, de doorwerking en de relevantie in onderwijs, werkveld en wetenschap, van de 'Lectoraten HA' te evalueren op basis van de kritische reflectie met onderliggende documentatie, aangevuld met de gesprekken in een tweedaagse visitatie;
- te adviseren over de mogelijkheden voor verdere ontwikkeling;
- dit alles in een rapportage vast te leggen.

2.4 Het beoordelingskader en opbouw rapport

Als uitgangspunt voor de beoordeling van de effectiviteit en kwaliteit zijn de vijf standaarden uit het Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek (BKO) 2016-2022 gehanteerd.

Standaarden BKO 2016-2022
1. Onderzoekprofiel en -programma: De onderzoekseenheid heeft een relevant, ambitieus en uitdagend onderzoeksprofiel en een onderzoeksprogramma met bijbehorende doelen die zijn geoperationaliseerd in een aantal indicatoren.
2. Organisatie, middelen en samenwerking. De wijze waarop de eenheid is georganiseerd, de inzet van mensen en middelen en de interne en externe samenwerkingsverbanden, netwerken en relaties maken de realisatie van het onderzoeksprofiel mogelijk.
3. Kwaliteit van het onderzoek. Het onderzoek van de onderzoekseenheid voldoet aan de standaarden die in het vakgebied gelden voor het doen van onderzoek
4. Resultaten. De onderzoekseenheid realiseert voldoende relevantie op het gebied van: <ul style="list-style-type: none">▪ de beroepspraktijk en de samenleving;▪ onderwijs en professionalisering;▪ kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein. Het onderzoek heeft in voldoende mate impact op de hiervoor omschreven gebieden
5. Kwaliteitszorg. De onderzoekseenheid voert regelmatig en systematisch evaluatie uit van de onderzoeksprocessen en resultaten. Aan de uitkomsten daarvan verbindt de onderzoekseenheid waar nodig verbeteringen.

2.5 De werkwijze

De 'Lectoraten HA' leverden een kritische reflectie aan met onderliggende documentatie waaronder de roadmap onderzoek van het HG Centre of Expertise Healthy Ageing uit februari 2015. Daarnaast leverde elk kernlectoraat met de daarbij behorende ingebedde lectoraten een kritische reflectie op.

Steekproefsgewijs zijn zes artikelen van de 'Lectoraten HA' door de commissieleden geëvalueerd. Deze artikelen zijn aselekt geselecteerd uit de publicatielijsten uit 2014 en 2015 waarin zowel wetenschappelijke als beroepsgerichte publicaties in opgenomen waren.

De commissieleden voerden op basis van deze documenten een voorlopige analyse uit op de vijf standaarden, resulterend in aandachtspunten voor de visitatie.

De analyse en aandachtspunten vormden de leidraad voor de gesprekken tijdens de visitatie, die op 18 en 19 april 2016 plaatsvond in Groningen. Er zijn gesprekken gevoerd met de lectoren, de deans, de directeur en de programmamanager HG CoE HA, het college van bestuur, docent-onderzoekers en een groot aantal stakeholders uit het werkveld.

Daarnaast zijn er tijdens de visitatie vijf onderzoeksprojecten uitgebreid besproken met onderzoekers van de Hanzehogeschool en stakeholders in zogenaamde ketengesprekken. Elke combinatie van kernlectoraat/embedded lectoraten heeft één project aangedragen voor deze gesprekken inclusief publicaties en andere opbrengsten.

De keuze voor de gesprekspartners is in overleg tussen de Hanzehogeschool Groningen en Hobéon tot stand gekomen en is goedgekeurd door het College van Bestuur. Het programma van de visitatie is opgenomen als Bijlage 2.

Het rapport is in juni 2016 aan de 'Lectoraten Healthy Ageing' van de HG aangeboden voor wederhoor. De commissie constateerde knelpunten op het gebied van het onderzoeksprofiel (standaard 1) en bij het gehanteerde organisatiemodel (standaard 2). Zij constateerde overigens eveneens dat de hogeschool de bevindingen van de commissie herkende en ook al stappen aan het zetten was om met name de organisatie van "Lectoraten Healthy Ageing" te versterken. Om die reden heeft de commissie haar oordeel op standaard 2 aangehouden, om de hogeschool in een kortlopend verbetertraject de ruimte te bieden de verbeterpunten door te voeren.

In afstemmend overleg met de Vereniging Hogescholen is vastgesteld dat er geen beletsel was binnen het nieuwe BKO voor een dergelijk verbetertraject. Om die reden is het oordeel op vier van de vijf standaarden definitief vastgesteld en is het oordeel op standaard 2 aangehouden. De lectoraten HA hebben in december 2016 een verbeterplan voor standaard 2 opgesteld. Vanwege de inhoudelijke relaties met standaard 1, is ook de collectieve vormgeving van de ambitie meegenomen in het verbeterplan.

Zowel standaard 1 als 2 – die onderling sterk samenhangen – zijn door de commissie opnieuw beoordeeld op basis van het plan en een telefonische en schriftelijke toelichting hierop. Vervolgens heeft de commissie in februari 2017 haar definitieve oordeel geformuleerd en is standaard 2 als voldoende beoordeeld.

De voorzitter heeft het definitieve rapport op 15 maart 2017 vastgesteld en aan het College van Bestuur van de hogeschool aangeboden.

2.6 Leeswijzer

Het evaluatierapport heeft de volgende opbouw:

- Hoofdstuk 1 bevat de managementsamenvatting.
- Hoofdstuk 2 beschrijft de opdracht aan de commissie en werkwijze.
- Hoofdstuk 3 behandelt de missie, het onderzoeksprofiel en het werkprogramma (standaard 1).
- Hoofdstuk 4 beschrijft de organisatie, mensen en middelen (standaard 2)
- Hoofdstuk 5 richt zich op de kwaliteit van het onderzoek (standaard 3)
- Hoofdstuk 6 beschrijft de resultaten en de impact van het onderzoek van het kenniscentrum (standaard 4)
- Hoofdstuk 7 behandelt tot slot de kwaliteitszorg voor zover relevant voor deze onderzoeksvisite (standaard 5).

Het verbetertraject heeft zich gericht op standaard 2, en in afgeleide zin ook op standaard 1. In hoofdstuk 3 geeft de commissie eerst een beschrijving van de stand van zaken op standaard 1 ten tijde van de site-visit. Aanvullend wordt in §3.3 een beschrijving gegeven van de nieuwe situatie als gevolg van het verbetertraject. Daarna volgt in §3.4 het oordeel. Eerst wordt het voorlopige oordeel uit juni 2016 gegeven en vervolgens het definitieve oordeel uit februari 2017. Hoofdstuk 4 over standaard 2 heeft dezelfde opbouw.

3. HET ONDERZOEKSPROFIEL EN -PROGRAMMA

Standaard 1: De onderzoekseenheid heeft een relevant, ambitieus en uitdagend onderzoeksprofiel en een onderzoeksprogramma met bijbehorende doelen die zijn geoperationaliseerd in een aantal indicatoren.
--

Leeswijzer:

In dit hoofdstuk bespreken we de missie (onderzoeksprofiel) van de lectoraten HA en de onderzoeks- programmering.

In §3.1 en §3.2. presenteert de commissie integraal haar bevindingen op basis van de site-visit in april 2016. Op grond daarvan kwam de commissie tot een eindoordeel 'voldoende' op standaard 1 in juni 2016. Dit is verwoord en toegelicht in §3.3.

Dit oordeel is opnieuw in ogenschouw genomen naar aanleiding van nieuwe informatie en in februari 2017 heeft de commissie een geactualiseerd eindoordeel op standaard 1 gegeven. Het oordeel in februari 2017 is positiever omdat in de tussenliggende periode zaken zijn verbeterd door de Hanzehogeschool. In §3.4 verwoordt de commissie haar aanvullende bevindingen en haar geactualiseerde oordeel.

3.1 De missie van de onderzoekseenheid Lectoraten HA

De missie van de 'Lectoraten Healthy Ageing' is identiek aan de centrale vraagstelling en ambitie uit de roadmap onderzoek van het Centre of Expertise Healthy Ageing : *"Hoe kunnen we door hoogwaardig praktijkgericht onderzoek organisaties en (aspirant)professionals in m.n. zorg, welzijn, educatie en sport zo toerusten dat zij optimaal kunnen bijdragen aan gezondheid en participatie van burgers in de hele levenscyclus? Dit vanuit een regionale, nationale en internationale context"* (Roadmap Onderzoek Centre of Expertise HA).

Op het niveau van individuele lectoraten is er, afgaande op de vijf kritische reflecties van de kernlectoraten en de gesprekken, over het algemeen sprake van een heldere ambitie en scherp gekozen onderzoeksthema's.

Typerend voor vrijwel alle lectoraten is het denken vanuit de keten – het gaat om het realiseren van gezondheid, participatie, leren en welzijn gedurende de gehele levensloop van conceptie tot overlijden. Dit betekent ook dat nadrukkelijk gekeken wordt naar het "juiste" moment in de levensloop om iets te bereiken en er aandacht is voor preventie en doorwerking later in de keten. Tevens richt men het onderzoek op de gehele keten en krijgen transities in de levensloop – bijvoorbeeld van beschermd naar begeleid wonen - nadrukkelijk aandacht.

Vrijwel alle lectoraten hanteren een definitie van gezondheid en talentontwikkeling waarbij de nadruk ligt op kansen en mogelijkheden. Gezondheid wordt in de Roadmap en elders in navolging van Huber gedefinieerd als "het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven". Ook in de meer onderwijsgerichte lectoraten is deze positieve insteek aanwezig. Het lectoraat Leren en Gedrag legt bijvoorbeeld de nadruk op mogelijkheden, ook als het bijvoorbeeld gaat om leerlingen met autisme en zoekt van daaruit naar interventies.

De meeste afzonderlijke lectoraten binnen 'Lectoraten HA' hebben een duidelijk onderzoeksprofiel dat hen onderscheidt van het academische onderzoek. Er is veel draagvlak bij deans en het werkveld voor de co-creatie en ontwerpgerichte aanpak die door de lectoraten is ontwikkeld. Een werkvelddeskundige: "In het onderzoek van dit lectoraat/werkplaats is de praktijk en de handelingsverlegenheid leidend en van daaruit wordt gezocht naar theorie en kennis. Dat is anders dan bij de universiteit". Het onderzoek levert tools en interventies op waarmee "wij kunnen versnellen en ons handelingsrepertoire uitbreiden". Er is tevens sprake van een zeer goede aansluiting op de algemene missie van de Hanzehogeschool.

De afgelopen periode hebben de 'Lectoraten HA' samen met de schools actief gezocht naar verbindende thema's en een gezamenlijke onderzoeksprogrammering. In eerste instantie is de samenhang gezocht via het Programma Go2 uit 2012 en vervolgens in 2014/2015 via het opstellen van een Roadmap Onderzoek HG CoE HA en via de integratie van CaRES in het HG Centre of Expertise HA.

Ter bevordering van de gezamenlijke focus zijn er in deze roadmap acht aandachtsgebieden (vier thema's en vier 'enablers') geformuleerd. De drie door 'Lectoraten Healthy Ageing' getrokken thema's zijn 'Preventie en Zorg', 'Actieve en Gezonde Leefstijl' en 'Participeren en leren', en deze drie thema's bepalen nu de focus van 'Lectoraten Healthy Ageing'.

De onderzoekseenheid onderbouwt in haar kritische reflectie de grote wetenschappelijke en maatschappelijke betekenis van de missie en het onderzoeksprofiel.

In dat opzicht voldoet het profiel *intentioneel* aan het vereiste conform standaard 1, dat het profiel relevant, ambitieus en uitdagend is.

De commissie constateerde – in juni 2016 - echter eveneens dat er ondanks bovengenoemde inspanningen *in de praktijk* nauwelijks sprake is van een collectieve, sturende missie, althans op het niveau van de gezamenlijke lectoraten Healthy Ageing. De commissie heeft tijdens de site-visit aan de directeur Centre of Expertise, de lectoraten, de deans, het CvB op verschillende manieren gevraagd vanuit welke missie en inhoudelijk profiel de keuzes in de start, ontwikkeling en programmering van individuele lectoraten wordt gemaakt, maar dit leidde niet tot eenduidige antwoorden.

Dit bleek bijvoorbeeld uit de volgende zaken:

- De onderbouwing van de keuzes om in de afgelopen periode nieuwe lectoraten op te richten is veelal niet duidelijk gerelateerd aan een collectieve missie.
- Ook voor de toekomst blijkt er feitelijk nog onvoldoende gemeenschappelijk kader van waaruit besloten kan worden om nieuwe lectoraten en thema's toe te laten of om sterk te worden in een bepaald onderzoeksprofiel of specifieke methodologie. Volgens sommige gesprekspartners is het belangrijk om geen nieuwe lectoraten in te stellen. Volgens anderen is het niet onmogelijk dat het aantal blijft groeien.
- De verwachting is dat bestaand en nieuw onderzoek ingekaderd wordt door de drie thema's uit de roadmap. In de praktijk blijken de thema's te breed om daadwerkelijk sturend te kunnen zijn bij het bepalen van de richting van het onderzoek op het niveau van de afzonderlijke lectoraten en schools. Zowel als het gaat om de thema's als om het methodologische onderzoeksprofiel.
- De commissie kwam in de gesprekken enkele voorbeelden tegen van interdisciplinair onderzoek waaraan meerdere lectoraten samenwerken zoals aandacht voor ouderbetrokkenheid binnen begeleid leren – maar geen zichtbare thematische programmering van dergelijke verbindende thema's.

De thema's uit de roadmap blijken te algemeen om sturend te zijn. Het feitelijk ontbreken van een krachtige missie en onderzoeksprofiel op het niveau van de gemeenschappelijke 'Lectoraten HA' werkt door in de onderzoeksprogrammering en maakt het ingewikkelder om bepaalde zaken vanuit een gemeenschappelijke visie op te pakken.

De samenhang en verbindende thema's tussen de lectoraten zijn momenteel niet zichtbaar ontwikkeld, ook niet voor de buitenwereld. Een rode lijn in het onderzoek waarin lectoraten ook op elkaars onderzoek doorborduren evenals interdisciplinair onderzoek wordt niet bevorderd door een thematische programmering en eveneens niet door het huidige organisatiemodel, zie standaard 2. Dat de lectoraten er niettemin in slagen om externe onderzoeksmiddelen binnen te halen, zegt veel over hun individuele kracht en de goede samenwerking met schools en werkveld, zie hiervoor sub 3.2.

In juni 2016 komt de commissie vervolgens tot een aantal aanbevelingen, dit later zijn meegenomen in het verbetertraject. Ter verdere versterking van de kwaliteit van het onderzoek van de "Lectoraten Healthy Ageing" is het aan te bevelen om een collectieve missie en programmering tot stand te brengen en/of een mechanisme om de missies en programmering van de individuele lectoraten/schools af te stemmen. Dit zorgt voor een gerichte uitbreiding op het niveau van de 'Lectoraten HA' met nieuwe onderzoeksthema's.

De commissie vraagt zich af, en we spreken dan over de bevindingen in juni 2016, in hoeverre de huidige omvang van de verschillende kernlectoraten een afspiegeling is van de op het niveau van de onderzoekseenheid nagestreefde kennisposities binnen HA, of het resultaat is van andere, mogelijk meer pragmatische overwegingen en praktische omstandigheden, zoals de beschikbaarheid van fondsen. Het is onvoldoende helder hoe de omvang van de kernlectoraten (inclusief de embedded lectoraten) gerelateerd is aan de nagestreefde posities. Een voorbeeld, het kernlectoraat Healthy Ageing, Allied Health Care and Nursing heeft ongeveer tweemaal de omvang van het kernlectoraat Praktijkgerichte Sportwetenschap.

3.2 Onderzoeksprogrammering in de driehoek lectoraat-school-werkveld

Op het niveau van individuele lectoraten is er, afgaande op de vijf kritische reflecties van de kernlectoraten en de gesprekken, over het algemeen sprake van een heldere ambitie en scherp gekozen onderzoeksthema's. In een enkel geval is verdere aanscherping van de thema's en of inperking van de thema's gewenst. Zeker omdat veel lectoraten relatief klein zijn. In de ogen van de commissie is het door de HG geformuleerde streefbeeld voor de omvang van (kern)lectoraten ("tenminste 0,5fte lector, tenminste 1 en bij voorkeur 2 promovendi, tenminste 1.0fte docentonderzoeker) aanvaardbaar als ondergrens, maar gering en is het beter om te streven naar grotere lectoraten.

De missie en het profiel van de (individuele) lectoraten ontstaan in toenemende mate via het samenspel van lectoraat, school en werkveld. Dit is een positieve ontwikkeling. De schools zijn veel nauwer dan voorheen betrokken bij de thema-keuze en onderzoeksprogrammering. Enkele voorbeelden uit de gesprekken:

- De Academie voor Sociale Studies wordt nu vroegtijdig benaderd door de onderzoekers. Niet als het onderzoeksvoorstel al geschreven is, maar als er kansen zijn om een onderzoeksvoorstel in te dienen voor een subsidie.
- Bij de Academie voor Sportstudies wordt het strategisch plan voor onderzoek & onderwijs door lector en teamleider samen opgesteld, waar dit voorheen nog twee plannen waren.
- De Academie voor Verpleegkunde merkt dat lectoraten relevanter zijn geworden voor de verpleegkunde opleidingen, het lectoraat Healthy Ageing, Allied Health Care and Nursing is praktijkgerichter geworden en de oprichting van het lectoraat Verpleegkundige Diagnostiek heeft geleid tot intensieve samenwerking opleiding-lectoraat.
- De thema's van de kennis- en innovatiewerkplaatsen worden afgestemd op de uitstroomprofielen en vice-versa.

Er is de afgelopen zes jaar veel winst behaald, met name als het gaat om het verbinden van onderzoek, onderwijs en werkveld. Deze drie prestatiegebieden zijn naar elkaar toegegroeid volgens alle door de commissie geïnterviewden. Zij stellen dat het onderzoek steeds beter is gaan aansluiten bij de opleidings- en beroepsprofielen die zij nastreven.

Het werkveld is net als het onderwijs vroegtijdig betrokken bij de onderzoeksprogrammering en is over het proces en de uitkomsten zeer te spreken. Bij alle vijf werkplaatsen/onderzoeksprojecten die centraal stonden in de ketengesprekken bleek dat het onderzoeksthema en – aanpak in samenspel tot stand is gekomen en dat de keuze uitermate relevant is voor het werkveld.

Een gesprekspartner van Menzis meldt: "We hebben een aantal brainstormsessies met de Hanze gehad over de speerpunten en het thema dat er uit gekomen is, familie zorg, is voor ons zo belangrijk dat we graag het onderzoek mee bekostigen".

Het draagvlak voor het onderzoek in het werkveld is opmerkelijk groot. In het werkveld is grote waardering voor het principe van co-creatie- & het praktijkgerichte profiel dat zichtbaar is bij een groot aantal lectoraten. Het werkveld ervaart het onderzoek van de lectoraten als zeer relevant voor zijn eigen transformatie- en innovatieprocessen, zo bleek keer op keer tijdens de gesprekken. Er is tevens een grote betrokkenheid in de uitvoering en benutting van het onderzoek. Door het vaker afsluiten van convenanten en het inzetten van werkplaatsen wordt er langdurig en systematisch op specifieke thema's samengewerkt in de driehoek onderwijs-onderzoek-werkveld. Deze ontwikkeling is een compliment waard.

De keuzes om een thema of onderzoeksproject al dan niet op te pakken, wordt steeds in de driehoek van onderzoek, onderwijs en werkveld gemaakt en dat is volgens de commissie positief. Wat nu nog nodig is om deze keuzes te relateren aan een onderzoeksmissie en programmering op het niveau van de 'Lectoraten HA'.

In de roadmap zijn internationale speerpunten benoemd. De commissie adviseerde in juni 2016 om in het kader van een gemeenschappelijke missie deze aan te scherpen. Op welke specifieke thema's willen de 'Lectoraten HA' en de schools niet alleen regionaal bijdragen, maar tevens vernieuwend zijn vanuit het perspectief van de internationale body of knowledge en wil men nieuwe kennis en innovatieve werkwijzen ontwikkelen?

3.3 Eindoordeel juni 2016

Samenvattend, concludeerde de commissie in juni 2016 – dus voorafgaand aan het verbetertraject - dat er sprake is van een relevante, ambitieuze en uitdagende missie en onderzoeksprofiel bij de "Lectoraten Healthy Ageing", die ook gedragen worden door maatschappelijke stakeholders. De kwaliteit van het samenspel met onderwijs en werkveld in het bepalen van thema's voor langdurig onderzoek is hoog.

Daarbij plaatste de commissie wel de belangrijke kanttekening dat de missie en het onderzoeksprofiel feitelijk nog onvoldoende sturend zijn op het niveau van de "Lectoraten Healthy Ageing" als collectief. Er waren op dat moment nog duidelijker speerpunten op het niveau van de onderzoekenheid nodig, zodat er ook lectoraatsoverstijgend beter gestuurd kan worden. Deze zorg is niet van recente aard. Ook in de vorige onderzoeksvisitatie (2010) werd aangedrongen op het "actief zoeken naar verbindende thema's".

Mede naar aanleiding van die visitatie uit 2010 heeft de hogeschool in de afgelopen jaren meerdere stappen gezet naar meer inhoudelijke en organisatorische verbinding tussen alle onderzoeksactiviteiten op het gebied van Healthy Ageing. Enkele jaren geleden is de context ingrijpend gewijzigd door de integratie van het toenmalige kenniscentrum CaRES in het Hanze Centre of Expertise Healthy Ageing (onder de nieuwe naam 'Lectoraten Healthy Ageing'). De hogeschool geeft zelf dan ook aan dat deze situatie tamelijk nieuw is én bovendien nog doorontwikkeling behoeft.

De commissie waardeerde de inspanningen daartoe, maar meende dat de daartoe genomen maatregelen in de periode tot april 2016– de roadmap en het nieuwe organisatiemodel (zie hiervoor standaard 2) - nog onvoldoende bijdroegen aan het daadwerkelijk realiseren van een collectieve missie en verbinding van lectoraten.

Het is, zo stelde de commissie in juni 2016 - aan te bevelen om lectoraatsoverstijgende ambities, missie, onderzoeksprofiel en speerpunten voor de 'Lectoraten HA' te ontwikkelen zodat de kwaliteit en output nog sterker worden. Met andere woorden: ga de discussie over speerpunten op het niveau van de onderzoekenheid Healthy Ageing met elkaar aan.

Alles afwegend kwam de commissie tot het eindoordeel voldoende voor standaard 1. Dit oordeel is niet veranderd na het verbetertraject, maar wel positiever geworden. De volgende paragraaf geeft de aanvullende bevindingen en het oordeel na het verbetertraject.

3.4 Aanvullende bevindingen en geactualiseerd eindoordeel februari 2017

In deze paragraaf beschrijven we hoe de lectoraten HA in de periode juni 2016 tot en met februari 2017 de collectieve ambitie hebben doorontwikkeld naar aanleiding van de bevindingen en het oordeel van de commissie. We sluiten af met het geactualiseerde oordeel van de commissie over standaard 1.

Na het verschijnen van het conceptrapport van de commissie in juni 2016, hebben de "Lectoraten Healthy Ageing" een traject ingezet om te komen tot een aangepast onderzoeksprofiel alsmede een aangepaste organisatie-opzet. Hieronder beschrijven we de aanpassingen in het onderzoeksprofiel en vervolgens het geactualiseerde oordeel van de commissie.

Aanpassingen in het onderzoeksprofiel

Vijf kernthema's

De drie algemene, en te weinig verbindende roadmapthema's 'Preventie en Zorg', 'Participeren en Leren' en 'Actieve en Gezonde Leefstijl' zijn in het plan van december 2016 vervangen door vijf thema's voor innovatie, zie de tabel hieronder.

Kernthema	Lectoraat
Community based interventies ter bevordering van een actieve en gezonde stijl	Praktijkgerichte Sportwetenschap
Familiezorg	Verpleegkundige Diagnostiek
Kwetsbaarheid	Healthy Ageing, Allied Healthcare and Nursing
Begeleid leren	Rehabilitatie
Talentenkracht, Curious Minds	Integraal Jeugdbeleid

Elk kernlectoraat is trekker van een thema. Daarnaast is in het plan bij elk thema gespecificeerd met welke andere HA lectoraten aan het thema meewerken. Het plan heeft tevens ten doel om verbindingen aan te gaan met andere kenniscentra en lectoraten van de Hanzehogeschool. Deels is dit in gang gezet. De lectoraten HA schrijven "De lectoraten Healthy Ageing, Allied Healthcare and Nursing en Verpleegkundige Diagnostiek hebben hun verbindingen verstevigd met (het lectoraat) Technologie en met (het lectoraat) Ondernemerschap, en zijn ook met elkaar structurele samenwerking aangegaan. Het lectoraat Integraal Jeugdbeleid werkt op het thema 'Talentenkracht' nu intensiever samen met het lectoraat Praktijkgerichte Sportwetenschap en het kenniscentrum Kunst & Samenleving."

Verder zijn er tussen de thema-trekkers afspraken gemaakt over samenwerking. Er worden onderzoeksprogramma's en projecten ontwikkeld op de snijvlakken van de thema's, bijvoorbeeld tussen "kwetsbaarheid" en "familiezorg".

Deze vijf kernthema's vormen samen de collectieve programmering van "Lectoraten Healthy Ageing". Deze zijn besproken en vastgesteld in het nieuw ingestelde Strategisch Beraad (zie standaard 2). Via een aantal concrete voorbeelden wordt door de "Lectoraten Healthy Ageing" geïllustreerd dat de nieuwe thema's daadwerkelijk sturend zijn.

Collectief en lectoraatspecifiek onderzoek

Daarnaast verrichten de (kern)lectoraten ook lectoraatspecifiek onderzoek ten behoeve van de eigen school en het daarbij behorende werkveld. Er is dus sprake van collectief en lectoraatspecifiek onderzoek.

Regionale vraagstukken & track record

De commissie heeft gevraagd waarom juist deze vijf kernthema's zijn gekozen. In een brief d.d. 7 februari 2017, is de keuze toegelicht. Het proces verliep als volgt:

- Vanuit inzicht in de thema's die centraal staan in de nationale en regionale onderzoeksagenda's zoals Agenda Praktijkgericht Onderzoek Health van de Topsector Life Sciences and Health en de Healthy Ageing Netwerk Noord-Nederland, hebben de lectoraten deze thema's geconcretiseerd en gekoppeld aan regionale praktijkvraagstukken.
- Vervolgens is dit gelegd naast de expertise en het trackrecord van de lectoraten, waarbij gekeken is naar zaken als kennisontwikkeling, behaalde resultaten, verankering in de beroepspraktijk en subsidie trackrecord.

De "Lectoraten Healthy Ageing" stellen dat voor elk kernthema geldt dat er sprake is van een vraag uit het veld en een goed trackrecord van de "Lectoraten Healthy Ageing". Ook voldoet het thema aan de Hanzebreed gehanteerde portfoliocriteria zoals maatschappelijke relevantie, aansluiting op hogeschoolbrede speerpunten en kostenbewustzijn.

Eindoordeel: voldoende

De commissie is positief over bovenstaande ontwikkeling. Zoals de commissie reeds in juni 2016 concludeerde is er sprake van een relevante, ambitieuze en uitdagende missie en onderzoeksprofiel bij de "Lectoraten Healthy Ageing", die ook gedragen worden door maatschappelijke stakeholders. De kwaliteit van het samenspel met onderwijs en werkveld in het bepalen van thema's voor langdurig onderzoek is hoog.

Een belangrijk zorgpunt van de commissie, namelijk dat de collectieve missie in te algemene termen was gesteld en er nauwelijks sprake was van doorwerking in de praktijk, is door "Lectoraten Healthy Ageing" ter harte genomen. Er ligt nu een nieuwe lijn met netwerksturing (zie paragraaf 4.5) en een mix van top-down en bottom-up bepaling van collectieve kernthema's.

Waar de thema's uit de vorige roadmap te algemeen waren om sturend te zijn, is de kans dat de nieuw gekozen kernthema's wel sturend zullen werken op het niveau van de "Lectoraten Healthy Ageing" als collectief veel groter. Er zijn reeds signalen dat deze thema's de strategie in de dagelijkse praktijk meer beïnvloeden dan de eerdere drie roadmap-thema's en leiden tot meer onderlinge samenwerking en lectoraat/schooloverstijgende programmering. Dit is positief. Tegelijkertijd blijft de commissie benieuwd in hoeverre deze thema's in de toekomst daadwerkelijk richtinggevend zullen werken. Daarover is in dit stadium vanzelfsprekend nog geen afdoende zekerheid.

De commissie beveelt het actief ontwikkelen van programma's en projecten op de snijvlakken tussen de vijf thema's, waar reeds een begin mee is gemaakt, van harte aan omdat zo synergie, focus en massa ontstaan. Deze samenwerking blijven volhouden en uitbouwen in de komende periode is cruciaal voor het realiseren van de collectieve ambitie en onderlinge verbinding.

Niet alles kan collectief, zo hebben de lectoraten HA geconstateerd. Elke school met haar werkveld heeft ook een specifieke innovatiebehoefte en er is naast de collectieve ambitie, ruimte voor een ambitie en profiel per school/kernlectoraat. De commissie is positief over deze ontwikkeling omdat ook het lectoraatspecifieke onderzoek bijdraagt aan de kwaliteit van het onderwijs en van belang is voor specifieke werkvelden. Lectoraatspecifiek onderzoek kan voedend zijn voor de collectieve ambitie wanneer blijkt dat vraagstukken en oplossingen een bredere reikwijdte hebben. Van belang blijft het bewaken van de balans tussen de collectieve en lectoraatspecifieke programmering.

Samenvattend, de commissie meent dat de "Lectoraten Healthy Ageing" meer randvoorwaarden hebben ingebouwd voor een inhoudelijke focus en leidraad in de programmering van het onderzoek. Zij beoordeelt het keuzemechanisme (vertaling nationale en regionale agenda's naar praktijkvraagstukken met in achtname van trackrecord) positief. Dit verbetert de mogelijkheden voor een goede selectie van relevante en kansrijke thema's.

Sinds juni 2016 zijn door de lectoraten HA waardevolle stappen gezet richting de collectieve missie en verbinding van lectoraten. Omdat de commissie de sturende en verbindende uitwerking in de praktijk nog niet heeft kunnen beoordelen, adviseert zij de lectoraten HA om de daadwerkelijke uitwerking in de reguliere mid-term review, die in dit geval over twee jaar wordt uitgevoerd, te evalueren.

Alles afwegend handhaaft de commissie het eindoordeel voldoende.

4. ORGANISATIE, MIDDELEN EN SAMENWERKING

Standaard 2: De wijze waarop de eenheid is georganiseerd, de inzet van mensen en middelen en de interne en externe samenwerkingsverbanden, netwerken en relaties maken de realisatie van het onderzoeksprofiel mogelijk.

Leeswijzer:

In de paragrafen 4.1 en 4.2. presenteert de commissie integraal haar bevindingen op basis van de site-visit in april 2016. Op grond van daarvan kwam de commissie tot een voorlopig oordeel 'onvoldoende' op standaard 2 in juni 2016. Dit is verwoord en toegelicht in §4.4.

Op basis van aanvullende informatie nadien heeft de commissie in februari 2017 haar oordeel over standaard 2 afgerond. Dit oordeel is 'voldoende'. In §4.5 verwoordt de commissie haar aanvullende bevindingen en haar geactualiseerde oordeel.

In dit hoofdstuk bespreken we achtereenvolgens de interne organisatie, de externe samenwerking en de mensen en middelen die worden ingezet om het onderzoeksprofiel en het onderzoeksprogramma mogelijk te maken.

4.1 Healthy Ageing als netwerkorganisatie

De lectoraten en schools hebben de wens om in het Healthy Ageing-onderzoek te opereren als een flexibele netwerkorganisatie, want dat is de vorm die volgens de betrokkenen het beste past bij de dynamiek en wendbaarheid van praktijkgericht onderzoek en bij programmatisch werken. Dit geldt na de herpositionering van 'CaRES' als 'Lectoraten Healthy Ageing' (geïntegreerd in het HG CoE HA) nog steeds. Drie belangrijke principes daarbij:

1. Alle lectoraten (kernlectoraten én ingebedde lectoraten) zijn zelfstandig: elk lectoraat is geworteld in zijn school, sluit dus aan op de vervlechting van onderzoek en onderwijs binnen die school, en heeft herkenbare meerwaarde voor het bij de school behorende beroepenveld.
2. Kernlectoren en embedded lectoren hebben regelmatig overleg en de onderzoekers behoren tot een gemeenschappelijke kenniskring.
3. Kernlectoren ontmoeten elkaar regelmatig, de andere lectoren ontmoeten vooral lectoren rond een kernlectoraat.

In de kritische reflectie wordt beschreven dat er gekozen is voor netwerksturing op de drie roadmap-thema's. Bij de coördinatie van deze netwerkorganisatie hebben drie partijen formeel een rol: de drie lectoren die opereren als 'thematrekkers', de bij 'Lectoraten Healthy Ageing' betrokken deans en het sturingsplatform HG CoE HA.

Doel is dat de lectoraten en hun schools vanuit hun zelfstandigheid sterker inzetten op school-/lectoraat-overstijgende verbindingen: op lectoraat-overstijgende projecten en programma's in het kader van de roadmap-thema's 'Preventie en Zorg', 'Actieve en Gezonde Leefstijl' en 'Participeren en Leren'

Tijdens de site-visit is de commissie in de gesprekken nagegaan hoe het netwerkmodel in de praktijk functioneert. Het sturingsplatform HG CoE HA blijkt weinig formele macht te hebben. "Eigenlijk is de term sturing niet juist, het is meer een platform voor afstemming" vermeldt een gesprekspartner. Ook de directeur van het platform stelt dat hij vooral in dialoog gaat met de lectoren & deans en hen zo wil verleiden tot bepaalde keuzes.

Het organisatiemodel en de vraag wie er stuurt is ook besproken met de deans. Deze deans stellen dat zij uiteindelijk in samenspel besluiten waaraan het onderzoeksbudget wordt besteed en de strategie op hoofdlijnen uitzetten. Dat dit lastig is zodra de belangen van de schools conflicteren erkennen zij direct. Hoewel ze vooral zoeken naar thema's die relevant zijn voor meerdere schools zeggen ze ook thema's op te willen pakken die vooral voor een specifieke school relevant zijn.

De deans consulteren de lectoren en laten de specifieke invulling van de onderzoeksprogrammering over aan de lectoren.

Ook met de lectoren en thematrekkers is besproken hoe er sturing plaatsvindt. Uit deze gesprekken bleek dat elke lector vooral zelf een strategie uitzet in overleg met school en werkveld. In een enkel geval valt een lector onder meerdere schools en wordt er school-overstijgend gedacht.

De commissie merkte dat onderzoek goed is ingebed in de organisatie en er sprake is van een sterke wisselwerking tussen de (kern)lectoraten en de respectievelijke schools.

De commissie merkte echter niet dat het instellen van een sturingsplatform, thematrekkers en roadmap-thema's bijdraagt aan een collectieve missie, interdisciplinaire verbindingen en kruisbestuiving tussen de lectoren binnen 'Lectoraten HA' (en overige lectoraten van de Hanzehogeschool), hoewel dit wel wordt beoogd. Volgens de gesprekspartners uit onderzoek zijn de verbindingen tussen lectoraten in concrete onderzoeksprojecten vrijwel altijd ontstaan door onderling contact tussen lectoren, een gevolg van een vraag uit het werkveld en tevens doordat men elkaars expertise beter in beeld heeft door het samen ontwikkelen van de twee nieuwe masters.

Al met al is er sinds de vorige externe audit een fors grotere organisatie ontstaan die ook aanzienlijk ingewikkelder is geworden op het niveau van de onderzoekseenheid. De afzonderlijke (kern)lectoraten zijn daarbinnen goed ingebed in de respectieve schools. De onderzoekseenheid als geheel heeft echter ondanks alle genoemde maatregelen in april 2016 nog onvoldoende instrumenten om op collectief niveau de realisatie van de missie en daarmee van focus en massa, van kwaliteit en impact substantieel en structureel te bevoorwaarden.

De problemen die door diverse gesprekspartners worden genoemd, zijn zo – constateerde de commissie in juni 2016 - dan ook geen aanloopproblemen. Zij speelden immers al bij de vorige audit, zij het in de toenmalige opzet van CaRES. Inmiddels zijn de nodige stappen gezet en heeft de organisatie en aansturing van het onderzoek een transitie doorgemaakt. Het is echter ook in de toenmalige opzet – dus de opzet ten tijde van de site-visit in april 2016 voorafgaand aan het verbetertraject - onvoldoende duidelijk waar formeel de beslissingsbevoegdheid ligt; feitelijk blijkt zij overwegend op het niveau van de afzonderlijke kernlectoraten en schools te liggen.

In 3.1. constateerde de commissie al dat de omvang van de verschillende lectoraten sterk uiteenloopt en er veel kleine lectoraten zijn. Dat vergroot de noodzaak van collectief beleid ten aanzien van wel of geen verdere uitbreiding. De commissie stelde in 3.1. echter eveneens ook al vast dat hierover geen duidelijke collectieve opvattingen zijn. Sommige gesprekspartners uit de hogeschool meldden dat verdere uitbreiding van lectoraten niet gewenst is, terwijl anderen plannen hebben om nieuwe lectoraten (verslavingszorg en veiligheid) in te stellen.

4.2 Samenwerking met externe organisaties

Healthy Ageing is een speerpunt in de Noordelijke regio en de afzonderlijke lectoraten werken op een duurzame manier samen met het werkveld. Met grote organisaties zijn door de lectoraten en schools convenanten afgesloten en afspraken gemaakt over meerjarige onderzoeksprogramma's. In de innovatie- en kenniswerkplaatsen werken veel werkveldpartners mee en zij financieren een deel van het onderzoek. Schools en lectoraten benaderen het werkveld steeds vaker samen. Zo is onderzoek punt van aandacht in de adviesraad van de Pedagogische Academie. De commissie waardeert deze nauwe en structurele samenwerking met het werkveld zeer positief.

Positief is dat de lectoraten in de praktijk snel schakelen en toegankelijk zijn voor het werkveld.

Tijdens het tweede ketengesprek heeft de commissie hier expliciet naar gevraagd en alle werkveldpartners vertelden dat het vinden van nieuwe ingangen bij andere lectoraten voor aanvullende vragen soepel verloopt. Een werkveldpartner stelt: "Via de lector rehabilitatie hebben wij inmiddels ingangen bij andere lectoraten. Het ontstaan van deze samenwerking ging opmerkelijk snel".

Ook met nationale kennisinstellingen wordt volop samengewerkt. Zo wordt in het Centre of Expertise HA verband samengewerkt met de Rijksuniversiteit Groningen, Stenden, de NHL Hogeschool en met het werkveld. Bij enkele lectoraten is reeds sprake van internationale samenwerking zoals het lectoraat Healthy Ageing, Allied Health Care and Nursing dat samenwerkt met universiteiten in Brussel en Göteborg. Andere lectoraten, zoals het duo-lectoraat Praktijkgerichte Sportwetenschap, hebben naar eigen zeggen in eerste instantie de nadruk gelegd op samenwerking in de regio om pas later de stap naar internationalisering te maken. Dit resulteerde in een toegekende Erasmus-plus aanvraag.

Internationalisering is voor de komende periode een belangrijk doel. Voor de 'Lectoraten HA' geldt dat men meer dan voorheen de binding wil aangaan met internationale partners en ook vaker wil inzetten op internationale subsidies. Daarvoor wordt extra ondersteuning georganiseerd, bijvoorbeeld in de vorm van subsidie-adviseurs en schrijvers.

Deze ontwikkeling past bij de opgebouwde staat van dienst van de lectoraten en is een positieve zaak om dat dit een extra impuls kan vormen voor het onderzoek en onderwijs in de regio.

4.3 Mensen en middelen

Mensen

De commissie heeft de lectoren en onderzoekers van de Hanzehogeschool leren kennen als deskundige en enthousiaste onderzoekers die door opdrachtgevers en andere onderzoekers worden gewaardeerd en gerespecteerd. Alle lectoren zijn gepromoveerd, een deel van hen werkt tevens als hoogleraar of universitair hoofddocent op de universiteit. Mede daardoor zijn ze ervaren in een groot aantal onderzoekstradities.

Voor vrijwel alle lectoren en onderzoekers die de commissie sprak, geldt dat ze nadrukkelijk voor de Hanzehogeschool hebben gekozen omdat ze praktijkgericht onderzoek willen kunnen doen en veel waarde hechten aan maatschappelijke relevantie en valorisatie. De hogeschool biedt in dit opzicht meer mogelijkheden dan de universiteit.

De 'Lectoraten HA' besteden veel aandacht aan de professionalisering van de docent-onderzoekers. De onderzoekers vertelden dat ze met name aan het begin van hun PhD een professionaliseringstraject op het gebied van onderzoeksmethodologie volgen. Er is keuze uit diverse modules die zowel door de Hanzehogeschool als door andere instanties zoals de Rijksuniversiteit Groningen worden aangeboden.

De omvang van de aanstellingen van docent-onderzoekers is vrij klein. Dit wordt ook erkend door de schools en lectoraten zelf. Bij de Academie van Sportstudies is eerst bewust gekozen voor kleine aanstellingen om veel mensen te betrekken. Hoewel dit goed heeft gewerkt, is de wens met het oog op duurzaamheid en onderzoekskwaliteit nu om met grotere aanstellingen te gaan werken. Ook uit de kritische reflectie blijkt dat dit het streven is en men docent-onderzoekers zowel 'meer onderzoekstijd' als 'meer geconcentreerde onderzoekstijd' wil geven. De commissie is positief over deze ingeslagen richting omdat zo betrokkenheid en continuïteit in balans worden gebracht.

Uit de gesprekken met diverse gepromoveerde onderzoekers en projectleiders van de kenniswerkplaatsen blijkt dat het niet altijd eenvoudig is om na een promotie een loopbaan als docent-onderzoeker te vervolgen. Er zijn wel kansen, maar een gericht HRM-beleid voor post-docs en senior-onderzoekers is wenselijk om talent te blijven binden. Denk aan het creëren van post-docs posities of middelen om een onderzoeksaanvraag te schrijven. Het is positief dat ook lectoren en deans dit probleem signaleren en dit samen willen oppakken.

De eerste maatregelen al zijn uitgevoerd, zoals de inhuur van externe specialisten ten behoeve van subsidievragen en het aangepaste beleid ten aanzien van de inzet van post-docs.

Een blijvend aandachtspunt is het bemensen van onderzoeksprojecten. In het onderwijs is het gebruikelijk om medewerkers voor een periode van een jaar in te plannen. Meer flexibiliteit in dit systeem is nodig. De cultuur binnen de opleidingen staat echter open voor onderzoek en docent-onderzoekers ervaren dat teamleiders hun onderzoeksliepbaan ondersteunen.

Middelen

Alle kernlectoraten (en de bijbehorende ingebedde lectoraten) slagen er in om middelen vanuit de tweede en derde geldstroom te realiseren. Dit is een zeer goede prestatie. Enkele lectoraten zijn geheel extern gefinancierd.

Meerjarenoverzicht baten en lasten in k€ jaar/baten-lasten	O&O gelden	Overige baten	Internationale baten	Totale baten	Percentage 2e en 3e geldstroom
2011-2012	1222	930	0	2152	43%
2012-2013	1066	1604	0	2670	60%
2013-2014	1016	2024	28	3068	67%
2014-2015	1013	1852	161	3026	67%
2015-2016 ¹	940	2534	81	3555	74%

Doel is om de omvang van de externe middelen op een vergelijkbaar peil te houden en om meer internationale onderzoeksubsidies te verkrijgen.

Van het Sturingsplatform HG Centre of Expertise HA worden voorts diverse initiatieven ondersteund met centrale "Healthy Ageing middelen" (500 k€) bij zowel de "lectoraten HA" als bij de overige kenniscentra.

De 'Lectoraten HA' hebben diverse fysieke middelen en labs gerealiseerd. Deze zijn verder niet aan de orde gekomen in de visitatie.

4.4 Voorlopig oordeel juni 2016

Op grond van bovenstaande bevindingen kwam de commissie tot een voorlopig oordeel onvoldoende op standaard 2 in juni 2016. Een definitief oordeel is aangehouden, zie paragraaf 2.5 hierover, en in februari 2017 heeft de commissie haar definitieve oordeel op standaard 2 gegeven. De standaard is als voldoende beoordeeld, zie & 4.5. In deze paragraaf beschrijven we het voorlopige eindoordeel uit juni 2016 zodat duidelijk is op welk punt de commissie zorgen had.

Voorlopig oordeel juni 2016: onvoldoende

Het samenvattende oordeel op standaard 2 is onvoldoende. De prestaties op het niveau van de afzonderlijke lectoraten zijn positief: goede inbedding in de schools, nauwe samenwerking met externe organisaties, grote onderzoekskundigheid, veel aandacht voor professionalisering en loopbaanbeleid alsmede veel externe middelen.

Doorslaggevend is evenwel dat er ten tijde van de site-visit in april 2016 in essentie geen sprake is van een onderzoekseenheid op het niveau van Healthy Ageing, maar van een coalitie van grotendeels afzonderlijk opererende lectoraten die elk losse onderdelen van Healthy Ageing bestrijken. Het huidige beleid van 'Lectoraten Healthy Ageing' om, opererend als netwerkorganisatie, bottom-up genoemde onderzoekseenheid te realiseren, heeft tot dusver onvoldoende effect gesorteerd. De bottom-up verbindingen tussen lectoraten zijn daarvoor te toevallig; de roadmap heeft hierin een onvoldoende zichtbare rol gespeeld.

¹ Dit is exclusief 500 k€ die het Sturingsplatform investeert in het CoE HA

Op grond hiervan deed de commissie in juni 2016 de aanbeveling om in te zetten op het verbeteren van de huidige situatie en te zorgen dat de lectoraten meer vanuit een collectieve ambitie en organisatie opereren en worden gefaciliteerd. Zet meer in op een gezamenlijke onderzoekseenheid met bijbehorende programmering, zodat de randvoorwaarden voor kwaliteit en continuïteit nog meer versterkt worden en de 'Lectoraten HA' in de toekomst een mogelijk nog steviger positie kunnen innemen (zie ook de aanbeveling bij standaard 1).

Het ontbreken van een organisatorische eenheid en aansturing roept de fundamentele vraag op hoe nu verder in de toekomst.

Er zijn in essentie twee wegen mogelijk: versterken van de samenwerking bottom-up of juist top-down. De keuze in de balans tussen beide wegen is aan de hogeschool. Het perspectief is wat de commissie betreft evenwel helder: een onderzoekseenheid op het niveau van 'Healthy Ageing' die nóg meer kan betekenen in termen van kwaliteit en impact.

Via het verbetertraject dat na de site-visit is ingezet en waarover de hogeschool rapporteerde in december 2016 – januari 2017 is er veel verbeterd aangaande de organisatie. De aanpassingen in het organisatiemodel en het definitieve oordeel van de commissie – dat voldoende luidt- worden toegelicht in de volgende paragraaf.

4.5 Aangepast organisatiemodel en definitief oordeel februari 2017

Na het verschijnen van het conceptrapport van de commissie in juni 2016, hebben de lectoraten HA een traject ingezet om te komen tot een aangepaste organisatie-opzet. Ook het onderzoeksprofiel is aangepast, zie hiervoor paragraaf 3.4. Hieronder beschrijven we de aanpassingen in het organisatiemodel en vervolgens het definitieve oordeel van de commissie uit februari. De standaard is als voldoende beoordeeld

Aangepast organisatiemodel

De Hanzehogeschool heeft de volgende veranderingen doorgevoerd in de periode juni 2016-december 2016:

- Instellen van een Strategisch Beraad met daarin vijf kernlectoren, vijf deans en de directeur CoE Healthy Ageing. In dit beraad worden op basis van consensus besluiten genomen over het collectieve deel van het onderzoek en de daarbijbehorende programma's alsmede de inzet van middelen. De directeur CoE voert de regie over de genomen besluiten. Dit beraad komt drie maal per jaar bijeen.
- De portefeuillehouder Onderzoek van het CvB is opdrachtgever van de directeur CoE en accordeert strategische besluiten.
- De vijf kernlectoren zijn elk 'trekker' van één kernthema.
- De deans zijn eindverantwoordelijk voor het lectoraatspecifieke onderzoek.

De sturing en taakverdeling is hiermee naar het oordeel van de commissie helderder en steviger geworden. Het strategisch beraad is – duidelijker dan het voormalige sturingsplatform – de plaats voor het nemen van strategische besluiten. Het hiërarchische element is hierdoor, mede met de aansturing van dit beraad door de lijn directeur CoE - portefeuillehouder Onderzoek van het CvB, sterker aangezet.

Het beraad stuurt het onderzoek gedreven door collectieve ambities aan. Het nemen van besluiten op basis van consensus bevordert sturing vanuit een netwerkprincipe. De deans zijn verantwoordelijk voor het overige lectoraatspecifieke onderzoek, maar hebben ook de opdracht om lectoraatsoverstijgend onderzoek te stimuleren en om zoveel mogelijk te verbinden aan de vijf thema's.

De extra organisatielaag van trekkers van de drie thema's (een laag die bestond naast de vijf kernlectoren) – die ook onvoldoende duidelijke meerwaarde had – is verdwenen. De kernlectoren trekken nu de vijf kernthema's en hebben allen de expliciete opdracht om verbinding te zoeken met andere lectoren, ook met op het terrein van HA actieve lectoraten uit andere kenniscentra.

Binnen de mogelijkheden van de hogeschool is hiermee een breed doordacht en gedragen organisatiemodel ontstaan. Er kan, zo verwacht de commissie, meer dan voorheen stevig en gericht gestuurd worden op collectieve ambities.

Dit betekent niet dat de commissie geen vragen of aandachtspunten meer heeft. Deze betreffen met name hoe de veranderingen die de inhoudelijke en organisatorische programmering die sinds het bezoek van de commissie bij de "Lectoraten Healthy Ageing" zijn ontstaan, in de komende jaren in de praktijk zullen gaan werken. Dit valt echter niet binnen de taakstelling en opdracht van de commissie. De commissie adviseert de lectoraten HA om de daadwerkelijke uitwerking in de reguliere mid-term review te evalueren.

Samenvattend stelt de commissie dat de randvoorwaarden voor een heldere en stevige sturing en taakverdeling met betrekking tot de collectieve ambities zijn vergroot en komt zij tot het definitieve eindoordeel voldoende.

Eindoordeel: voldoende

5. KWALITEIT VAN HET ONDERZOEK

Standaard 3: Het onderzoek van de onderzoekseenheid voldoet aan de standaarden die in het vakgebied gelden voor het doen van onderzoek.

In dit hoofdstuk wordt nagegaan of het praktijkgerichte onderzoek van de 'Lectoraten HA' voldoet aan de inhoudelijke en wetenschappelijke standaarden die in het vakgebied gelden en tevens of deze standaarden voldoende zijn geëxpliciteerd. Ook bespreken we de ethische beginselen die de lectoraten hanteren en de wijze waarop dit in de praktijk wordt uitgewerkt. De onderzoeksresultaten alsmede de kwaliteitszorg worden niet in dit hoofdstuk behandeld, maar respectievelijk in hoofdstuk 6 en 7.

5.1 Standaarden uit het vakgebied

De commissie heeft veel waardering voor de praktijkgerichtheid van het onderzoek van de lectoraten. Het onderzoek komt voort uit (latente) vragen uit de praktijk en de wetenschap en het kenniswerkplaatsmodel en/of nauwe samenwerking zorgt voor grote betrokkenheid bij de uitvoering, het interpreteren en de valorisatie van het onderzoek.

Elk lectoraat heeft een lectoraatsspecifieke kwaliteitsstandaard. De commissie acht deze, voor zover zij zich op basis van de audit een beeld heeft kunnen vormen van de kwaliteit van de omvangrijke onderzoeksportfeuille, valide. Zij ziet overigens een spanning tussen de wens om praktijkgericht te zijn en de kwaliteitsstandaarden van het kernlectoraat (en embedded lectoraten) van Healthy Ageing, Allied Health Care and Nursing en Verpleegkundige Diagnostiek. Zij schrijven in hun KR "Al het onderzoek moet leiden tot een publicatie in een peer-reviewed tijdschrift. Het niveau van de publicatie is dat het in principe deel zou moeten kunnen uitmaken van een proefschrift". De commissie beveelt wellicht ten overvloede aan om de praktijkgerichtheid niet ten koste te laten gaan van deze kwaliteitsstandaard.

De commissie heeft de zes publicaties uit de aselecte steekproef en de vijf publicaties behorende bij de ketengesprekken bestudeerd en deze voldoen aan de wetenschappelijke standaarden uit het vakgebied. Er was sprake van een goede inbedding in de theorie alsmede een goede koppeling tussen theorie en praktijk. De dataverzameling en interpretatie was navolgbaar. Wel constateerde de commissie dat bij enkele projecten en publicaties het theoretisch kader relatief zwak was ontwikkeld, de interpretatie van de gegevens te beperkt was uitgevoerd of dat een vergelijking met relevant onderzoek van anderen ontbrak. De commissie heeft ook een enkele scriptie van bachelorstudenten die betrokken waren bij lectoraatsonderzoek onder ogen gehad en concludeert op grond hiervan dat er op dit punt nog winst te behalen is. Hoewel de scripties zeker een voldoende waard waren, meent de commissie dat het niveau van de scripties begeleid door lectoraten nog verder omhoog moet gaan om daarmee extra bij te dragen aan de overall onderzoekskwaliteit van 'Lectoraten HA'. Uiteraard ligt de eindverantwoordelijkheid voor de scripties bij de schools.

In aansluiting op de algemene bevindingen over professionalisering sub 4.3 is de commissie positief over de aandacht voor professionalisering in onderzoeksmethodologie. Uit de gesprekken met onderzoekers bleek dat zij vaak verplicht zijn om trainingen te volgen in onderzoeksmethodologie als voorbereiding op hun promotieonderzoek. Dit zijn zowel trainingen vanuit de 'Lectoraten HA' waarvoor vaak landelijke experts worden uitgenodigd als extern aangeboden trainingen, bijvoorbeeld vanuit onderzoekscholen zoals het Inter-university Center for Social Science Theory and Methodology (ICS) en universiteiten zoals de RUG. Het kernlectoraat Healthy Ageing, Allied Health Care and Nursing verzorgt bijscholing op statistiek gebied en sinds kort is er sprake van een embedded lectoraat op het gebied van onderzoeksmethodologie.

De commissie beveelt aan om vanuit de 'Lectoraten HA' meer modules op het gebied van de methodologie te ontwikkelen en uit te wisselen. Diverse werkveldpartijen hebben behoefte aan nascholing in praktijkgericht onderzoek vanuit de Hanzehogeschool. Op dit moment worden er in de regio wel cursussen onderzoeksmethodologie voor professionals aangeboden, maar deze zijn te academisch gericht menen de werkveldpartners.

5.2 Ethische beginselen en procedures

Alle lectoraten kennen en hanteren de gedragscode praktijkgericht onderzoek in het hbo. Ook is er in de afgelopen periode een scholingsbijeenkomst geweest over de ethische aspecten van onderzoek.

Met name de kern- en embedded lectoraten rond Verpleegkundige Diagnostiek en Healthy Ageing, Allied Health Care and Nursing hanteren aanvullende richtlijnen, zoals diverse internationale richtlijnen en de gedragscode van de VSNU uit 2014. Alle senior-onderzoekers en lectoren volgden de Basiscursus Regelgeving en Organisatie voor Klinisch Onderzoek en laten zich tevens herregisteren. Zij melden al hun onderzoek aan bij een medisch-ethische commissie van het UMC Groningen of bij de relevante ethische commissie van de instelling waarbij het onderzoek wordt uitgevoerd. Dit is een goede zaak.

In de kritische reflectie en gesprekken werd vermeld dat er behoefte is aan een ethische commissie op de Hanzehogeschool zelf. Ook wil men meer waarborgen instellen voor studentprojecten. Twee schools (Verpleegkunde en Gezondheidstudies) hebben recent een gezamenlijke ethische commissie ingesteld voor studentprojecten.

Een nieuw systeem van datamanagement is in ontwikkeling zodat er zorgvuldig met de data omgegaan kan worden. Vanaf september 2016 worden in het kader van kwaliteitszorg onderzoeksresultaten systematisch getoetst aan de lectoraats-specifieke standaarden.

Eindoordeel: voldoende

Het onderzoek is daadwerkelijk praktijkgericht en voldoet over het algemeen aan de inhoudelijke en wetenschappelijke normen in het vakgebied. Voorts wordt er in ethisch opzicht zorgvuldig gehandeld. Bovendien is er sprake van een lerende organisatie zoals onder meer blijkt uit de grote aandacht voor onderzoeksvaardigheden en professionalisering daarin en de genomen maatregelen om zorgvuldig te handelen. De commissie heeft hier veel waardering voor.

6. RESULTATEN EN IMPACT

Standaard 4. De onderzoekseenheid realiseert voldoende relevantie op het gebied van:

- de beroepspraktijk en de samenleving;
- onderwijs en professionalisering;
- kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein.

Het onderzoek heeft in voldoende mate impact op de hiervoor omschreven gebieden.

In dit hoofdstuk evalueren we de resultaten van de 'Lectoraten HA' en gaan we in op de drie prestatiegebieden. Achtereenvolgens bespreken we de bijdrage aan kennisontwikkeling, valorisatie naar de beroepspraktijk en samenleving en onderwijs en professionalisering.

6.1 Kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein

Innovatieve en productieve lectoraten

De lectoraten zijn productief in het ontwikkelen van nieuwe kennis en innovaties voor de beroepspraktijk of in het valoriseren daarvan. Er gebeurt veel, er zijn veel wetenschappelijke en andere publicaties voor verschillende doelgroepen op een groot aantal gebieden. Ook treedt men naar buiten met allerlei werkvormen zoals lezingen, conferenties en publicaties in vakbladen. Daarbij maakt men eveneens gebruik van nieuwe media zoals de e-learning Talentontwikkeling voor het onderwijs en met diverse apps voor de gezondheidsector.

Externe waardering

Dat, zoals al gesteld onder sub 4.3, de lectoraten relatief veel middelen uit nationale subsidies en in toenemende mate ook Europese subsidies weten te verwerven zegt veel over de kwaliteit van de kennisontwikkeling. Partijen zoals gemeentes, zorginstellingen, onderwijsinstellingen en werkveldorganisaties, zoals de KNVB, hebben waardering voor de resultaten en willen de resultaten implementeren. Het lectoraat Rehabilitatie – dat de Douglas Bennett Award 2013 heeft gewonnen – is van grote betekenis geweest voor de ontwikkeling van de domeinen rehabilitatie en herstel in Nederland en daarbuiten.

6.2 Valorisatie naar beroepspraktijk en samenleving

Tevreden werkveld

In de ketengesprekken over vijf projecten van vijf verschillende lectoraten liet het werkveld merken zeer tevreden te zijn over de opbrengsten van de samenwerking met de onderzoekers en de hogeschool. Dit is in overeenstemming met de uitkomsten van eerder door de Hanzehogeschool uitgevoerde lectoraatsevaluaties, ook deze laten een tevreden werkveld zien (zie Kritische Reflectie Algemeen, p. 24).

Valorisatie in de diepte

In de onderzoeksprojecten ziet de commissie dat de onderzoekers participeren in valorisatie. Leerkrachten worden bijvoorbeeld getraind door de lector Leren en Gedrag in de nieuwste "good practices" rond interactie met leerlingen tijdens de start van een onderzoeksproject. Ook na afloop van het ontwikkelen van interventies zijn lectoren gericht op verspreiding en werken ze daarin samen met de werkveldpartners. Zo coacht een van de lectoren de medewerkers van een zorginstelling die op een nieuwe manier gaan werken.

Valorisatie in de breedte

Een groot deel van de producten is gericht op het vertalen van nieuwe kennis en inzicht naar het werkveld en op het verspreiden van innovaties. Uit de kritische reflecties en gesprekken bleek dat een groot deel van de ontwikkelde kennis en good practices breed is verspreid.

Ook zijn de lectoraten in staat om onderzoek relevant te maken voor bredere doelgroepen en vergroten zij daarmee de valorisatiemogelijkheden en impact van het onderzoek.

De commissie denkt daarbij onder meer aan de vertaling van onderzoeksresultaten naar topsport voor regionale sportclubs of het onderzoek naar talentontwikkeling bij kinderen in het speciaal onderwijs. De lectoraten laten steeds zien hoe reeds ontwikkelde inzichten relevant zijn voor uiteenlopende doelgroepen.

Lectoren geven veel lezingen voor het werkveld of brengen publicaties uit die zich specifiek richten op professionals. Dit zagen we onder andere bij het lectoraat Integraal Jeugdbeleid. Dat is zeer positief.

Diverse manieren van verspreiden

Valorisatie in de breedte gebeurt vaak via een combinatie van verspreidingsvormen zoals bij het thema 'begeleid studeren' waar een handboek verscheen en parallel daaraan symposia en trainingen werden georganiseerd. Zo werd internationale en nationale bekendheid verkregen.

Ook worden ontwikkelde interventies vaak opgenomen in landelijke databanken van bewezen effectieve interventies en worden lectoren regelmatig uitgenodigd om – samen met anderen – belangrijke nationale actoren te voorzien van beleidsadvies.

Een andere manier om veel partijen te bereiken is de adequaat gekozen formule om onderzoek op maat te verrichten voor een groot aantal organisaties, bijvoorbeeld in de Academie Sportstudies, - waarmee onderzoek op maat door grote cohorten studenten onder een speciale doelgroep wordt verricht.

Positief is ook dat onderzoekers de resultaten op persoonlijke wijze verspreiden in het regionale werkveld. De projectleider van de kenniswerkplaats 'trainen, coachen en presteren' informeert trainers en coaches op persoonlijke wijze over relevante onderzoeksresultaten en zorgt zo samen met haar collega's voor een olievlekwerking.

De gegevens over verspreiding zijn in de kritische reflectie vooral in de vorm van voorbeelden gegeven, waardoor de commissie geen overzicht over het geheel heeft gekregen. Ook is lang niet altijd de omvang van de bereikte groep bekend. Met inachtneming hiervan is - op basis van de documenten en de gesprekken tijdens de audit - de commissie positief over de bereikte resultaten en impact.

De balans tussen kennisontwikkeling en valorisatie is over het algemeen goed in orde. Mogelijk dat een enkel lectoraat meer aandacht aan ofwel kennisontwikkeling ofwel valorisatie dient te geven.

6.3 Resultaten op het gebied van onderwijs en professionalisering

Door het samenspel tussen deans, teamleiders en lectoren – zie hoofdstuk 3 – zijn de lectoraten en de opleidingen naar elkaar toegegroeid en hebben de lectoraten veel meer directe en indirecte invloed op het bachelor-onderwijs.

In de schools is een cultuur ontstaan waarin onderzoek ertoe doet en van belang wordt gevonden. Dit komt ook doordat onderzoek verbonden wordt met het (verbeteren van) handelen in de praktijk. Veel docenten hebben belangstelling voor praktijkgericht onderzoek en innovatie ontwikkeld en hun deskundigheid op dit vlak groeit. Dit werkt door in het onderwijs: nieuwe kennis en inzichten komen zo de bachelor in. Ook zijn de lectoren directer gaan bijdragen aan het onderwijs. Ze geven bijvoorbeeld colleges in specifieke onderzoeksmethodologie zoals statistiek of storytelling, zowel voor studenten als voor afstudeerbegeleiders.

Alle opleidingen hebben nu een onderzoeksleerlijn waarin het ontwikkelen van interventies met en voor de praktijk centraal staat. Met name de werkplaatsen hebben ervoor gezorgd dat veel studenten op een hoger niveau onderzoek kunnen doen. De studenten werken aan thema's die zijn uitgezet door lectoraat, werkveld en opleiding en zij krijgen betere begeleiding dan voorheen. De manier waarop deze begeleiding wordt georganiseerd varieert.

In sommige werkplaatsen participeren slechts enkele studenten; zij worden door docent-onderzoekers begeleid. Bij andere werkplaatsen is de docent-onderzoeker de coördinator en inspirator, en vindt de dagelijkse begeleiding plaats door de afstudeerbegeleiders die worden getraind door de lectoraten. In deze werkplaatsen doen er soms wel 40 studenten mee. Over het algemeen zijn er meer belangstellende studenten dan beschikbare opdrachten.

Het mes van de werkplaatsen snijdt aan twee kanten, zowel onderwijs als onderzoek profiteren. Enerzijds krijgen de studenten betere begeleiding, meer kansen om een onderzoekende en reflectieve houding te ontwikkelen en krijgen ze bijvoorbeeld extra colleges over het onderzoek. Anderzijds levert deze werkwijze een bijdrage aan het lectoraatsonderzoek. De studenten ontwikkelen bijvoorbeeld interventies. In andere gevallen worden de data die studenten verzamelen gebruikt voor het lectoraatsonderzoek en opnieuw geanalyseerd. Ook komt het regelmatig voor dat het studentenonderzoek een vakpublicatie op levert. De onderzoekers of afstudeerbegeleiders schrijven meestal actief mee.

Het werkveld merkt sinds enkele jaren dat het onderzoekend vermogen van de afgestudeerden toegenomen is. De thema's in de werkplaatsen spreken de studenten aan. Ze zijn goed afgestemd op de beleving en interesses van bachelor- studenten. De pabo-studenten specialiseren zich bijvoorbeeld in kwalitatief onderzoek in het onderwijs. Een andere student vertelde tijdens de audit niet van onderzoek te houden, maar wel van gesprekken in de praktijk. Zij heeft toen onder begeleiding van het lectoraat gesprekken met ouders van basisschoolleerlingen gevoerd en vond dat inspirerend om te doen.

Op de volgende punten zijn de werkplaatsen nog in ontwikkeling:

- Balans vinden tussen het leerproces van de student en bruikbaar onderzoek. Er is een spanning tussen de resultaatverplichting naar opdrachtgevers (werkgevers, subsidie-verstrekking) en het inzetten van studenten.
- Het vormgeven van multidisciplinaire werkplaatsen. Dit is minder makkelijk dan monodisciplinaire. De verbinding met de schools en opleidingen is o.a. minder sterk. Multidisciplinariteit is wel belangrijk voor werkveld en een belangrijke competentie om te ontwikkelen.

Het is daarom van belang om de werkplaatsformules regelmatig te evalueren, te zorgen voor een balans tussen de verschillende doelen en om meer inzicht te krijgen in de succes- en faalfactoren.

In aanvulling hierop signaleren de lectoren en docent-onderzoekers nog een aantal verbeteropties.

- Voldoende aandacht voor ontwikkeling van onderzoekshouding en –ervaring vanaf het begin van de studie. Het plan is overigens om in alle opleidingen in de eerste studiejaar voldoende ruimte te geven aan de onderzoekende houding en het opdoen van onderzoekservaring.
- Eenheid in onderzoeksmethodologie creëren. De bagage waarmee studenten instromen in de werkplaatsen verschilt van opleiding tot opleiding.
- Professionalisering van alle afstudeerbegeleiders. De meeste afstudeerbegeleiders zijn sterk gegroeid in onderzoeksvaardigheden, maar nog niet alle afstudeerbegeleiders zijn voldoende deskundig.

Sterk punt is dat het werkveld door het praktijkgericht onderzoek gaat innoveren en op die manier weer bijdraagt aan de vernieuwing van het onderwijs: inhoudelijk en qua onderzoekscultuur. De gesprekspartners zeggen dat hun organisaties in beweging komen door de onderzoeksactiviteiten met de Hanzehogeschool en meer naar buiten gericht raken en meer innoveren.

Het werkveld waardeert de bijdrage die de lectoraten hebben op de kwaliteit en actualiteit van het onderwijs. Een voorbeeld: de gesprekspartner van de GGZ Friesland meldt “ De stage-opdrachten van de Hanze waren nog niet toegespitst om onze nieuwe manier van werken, waarin we inzetten op rehabilitatie, maar mede door de innovatiewerkplaats worden de stage-opdrachten aangepast en jaar op jaar past het beter”.

Een andere mijlpaal zijn de twee nieuwe masters die vanaf september 2016 gegeven gaan worden. Zowel de master 'Healthy ageing' als de master "Talent en diversiteit" hebben een multidisciplinaire insteek. Naar verwachting zal er veel wisselwerking zijn tussen de masters en het onderzoek van de lectoraten.

De lectoraten hebben veel impact op het niveau van de docenten in de vijf schools. Het is gelukt om een groot aantal docenten bij het onderzoek te betrekken. Tevens is het nu mogelijk om – door het aanwezige onderzoek – ook internationaal docenten aan te trekken evenals docenten met onderzoeksaffiniteit. Alle deans meldden dat de kwaliteit van hun docenten is gestegen door de aanwezigheid van de lectoraten. Zij brengen actualiteit en kennis in, contacten met het innoverende werkveld en stimuleren in brede zin het "reflectief practionerschap" van docenten. Doel voor de komende periode is alle docenten affiniteit met onderzoek te laten ontwikkelen.

Eindoordeel: goed

De commissie beoordeelt de resultaten en de impact van de 'Lectoraten HA' als goed. De balans tussen kennisproductie, valorisatie en verspreiding is over het algemeen goed. Er is sprake van een hoge productie in termen van kennisontwikkeling. De onderzoekseenheid heeft een goede impact in de praktijk en is goed aangesloten. De doorwerking in het onderwijs is breed en aanzienlijk (en ook sterk gegroeid ten opzichte van de vorige audit) en de formule van de (innovatie- en kennis) werkplaatsen is zeer vruchtbaar gebleken. Er is ruime interne en externe waardering: regionaal, nationaal en internationaal, ook buiten het direct betrokken werkveld. Veel van het onderzoek bereikt de hele beroepsgroep. Onderzoek en onderwijs zijn op deze vijf Hanzehogeschool schools geen aparte werelden, maar geïntegreerd.

7. KWALITEITSZORG

Standaard 5 Kwaliteitszorg. De onderzoekseenheid voert regelmatig en systematisch evaluatie uit van de onderzoeksprocessen en resultaten. Aan de uitkomsten daarvan verbindt de onderzoekseenheid waar nodig verbeteringen.

Systematische evaluatie

Kwaliteitszorg is in het herziene brancheprotocol (2016-2022) onderdeel van de onderzoeksvisiting. Daarbij gaat het om de kwaliteitszorg op het niveau van de lectoraten HA. De centrale vraag is in hoeverre de onderzoekseenheid regelmatig en systematisch de onderzoeksprocessen en resultaten evalueert en de evaluatie-uitkomsten daarvan gebruikt in het verbeterbeleid.

De kwaliteitszorg van 'Lectoraten Healthy Ageing' is systematisch van karakter. Naast de externe evaluatie wordt er regelmatig geëvalueerd en met name reacties vanuit het werkveld verzameld en gebruikt om het onderzoek te verbeteren. Veel lectoraten hebben – al dan niet samen met de schools - een adviesraad in het werkveld. Het is in lijn met de conclusies en aanbevelingen bij standaard 2 sterk te overwegen om een dergelijke adviesraad ook op het niveau van de onderzoekseenheid in te stellen.

De kritische reflecties gaven de commissie een goed beeld, en in de reflecties vanuit de lectoraten werden diverse aandachtspunten voor de site-visit benoemd.

Voortvarende invoering nieuw protocol

Het bepalen van de impact van praktijkgericht onderzoek is een thema dat nog sterk in ontwikkeling is en dat een nieuw element is in het Branche Protocol Kwaliteitszorg Onderzoek 2016-2022. De Hanzehogeschool heeft voortvarend het nieuwe BKO-protocol ingevoerd en, zoals het protocol vereist, aanvullende indicatoren opgesteld voor output en impact en is bezig met de herziening van het eigen protocol.

De commissie is positief over de inspanningen van de Hanzehogeschool om het protocol in te voeren en indicatoren voor impact te ontwikkelen; daarin loopt de hogeschool landelijk voorop. Op dit punt volgen hierna enkele bevindingen en daarop gebaseerde aanbevelingen van de commissie.

Maak onderscheid tussen de verschillende publicaties

In de lijst met publicaties worden wetenschappelijke publicaties en producten voor het beroepenveld samen genomen. Het ontbreken van onderscheid tussen wetenschappelijke kennisontwikkeling en beroepsproducten maakt het evalueren van de kwaliteit lastiger. Het bepalen in hoeverre er sprake is van succesvolle kennisproductie en in hoeverre er sprake is van succesvolle valorisatie wordt belemmerd door deze manier van monitoring. De commissie adviseert om de rubrieken te verfijnen (denk aan wetenschappelijk peer-reviewed, wetenschappelijk non-peer-reviewed en vakpublicatie) en om dit hogeschoolbreed in te voeren zodat betere monitoring mogelijk wordt. Ook is het aan te raden om de huidige indicator presentaties nauwkeuriger te definiëren. Interne presentaties, colleges voor de eigen hogeschool en overleg hebben een eigen indicator nodig en dienen niet als algemene presentatie meegeteld te worden.

Meet impact ook direct

De gehanteerde indicatoren voor impact geven goed inzicht in de waardering van externen voor het lectoraatsonderzoek in algemene zin.

Voor de toekomst zijn er indicatoren nodig die meer rechtstreeks betrekking op de verspreiding, het gebruik, de doorwerking en betekenis van specifiek onderzoek. Door zo de valorisatie beter in kaart te brengen, kunnen de 'Lectoraten HA' hun onderzoek- en valorisatie-strategieën nog beter monitoren en achterhalen wat werkt en wat niet.

De commissie adviseert de Hanzehogeschool om hiermee rekening te houden bij de definitieve keuze van de impact-indicatoren.

Eindoordeel: voldaan

De commissie beoordeelt de kwaliteitszorg van de 'Lectoraten HA' -op grond van de in het BKO-protocol 2016-2022 gehanteerde tweepuntsschaal voor standaard 5 voldaan/niet aan voldaan- als voldaan. De lectoraten evalueren hun projecten systematisch en betrekken externe stakeholders daar goed bij. Met de invoering van het nieuwe BKO is het meten van impact belangrijker geworden. De commissie adviseert om ook indicatoren in te stellen voor de verspreiding en het gebruik van onderzoeksresultaten.

8. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

De commissie heeft de 'Lectoraten HA' leren kennen als een groep van deskundige, gedreven onderzoekers die in hecht samenspel met werkveld en schools op productieve wijze kennis en interventies ontwikkelen en verspreiden. Er is in het werkveld en bij de schools veel waardering voor de 'Lectoraten HA' en in het bijzonder voor de aanpak van co-creatie, de werkplaatsen en het duurzame karakter van de samenwerking.

De positie van de lectoraten HA is uniek in Nederland, er is sprake van een omvangrijke groep samenwerkende lectoraten. De lectoraten HA zijn actief op zoek gegaan naar een passende collectieve ambitie en dito organisatiemodel. Daarin zijn grote stappen gemaakt. De commissie wenst de lectoraten HA veel succes bij het verder uitwerken en in praktijk brengen van de collectieve missie. Zo kunnen de resultaten en de impact nog verder toenemen.

Alles overziend is er sprake van een productief geheel aan lectoraten Healthy Ageing met veel potentie voor de toekomst. Er is dynamiek en een goed samenspel met de schools, het werkveld en ook onderling. De resultaten en de impact zijn goed.

Conform het BKO protocol 2016-2020 heeft de commissie op basis van de vijf standaarden een **eindoordeel** geformuleerd. De commissie beoordeelt de 'Lectoraten HA' als **voldoende**.

BIJLAGE I SAMENSTELLING COMMISSIE

Ir. Fred de Bruijn (voorzitter)

Fred is na zijn studie aan Wageningen UR in uiteenlopende functies actief geweest bij de vernieuwing van beroepsonderwijs en hoger onderwijs. Sinds 1994 is hij werkzaam bij Hobéon, waarvan sinds 2008 als partner. Fred ontwikkelt, adviseert, coördineert of evalueert vernieuwings-trajecten op het grensvlak van onderwijs, instroommarkt en arbeidsmarkt. Tot zijn belangrijkste activiteiten behoren: strategieontwikkeling, organisatieontwikkeling, projectmanagement, marktonderzoek en advisering van onderwijsinstellingen, assessmentcentra, coalities van onderwijs-werkveld-overheid, onderzoekscentra en lectoraten. Hij is leadauditor bij accreditatieonderzoek en evaluaties van opleidingen en cursussen, kenniscentra en lectoraten en assessmentcentra. Fred is gecertificeerd 'Lead Auditor Kwaliteitsmanagementsystemen', (LRQA, Lloyd's Register Group / ISO 9001:2008).

Prof. Dr. Ron Oostdam is hoogleraar-onderzoeksdirecteur van het kenniscentrum Onderwijs en Opvoeding van de Hogeschool van Amsterdam. Hij is daar tevens lector Maatwerk in leren en instructie. Daarnaast is hij als hoogleraar Onderwijsleerprocessen verbonden aan het 'Research Institute of Child Development and Education' van de Universiteit van Amsterdam.

Oostdam is (mede)auteur van een groot aantal nationale en internationale artikelen, boeken en boekbijdragen. In de afgelopen jaren is hij projectleider geweest van diverse grootschalige projecten waaronder 'afstemmend onderwijs voor hoogbegaafde leerlingen', 'preventie van gedragsproblemen', 'effectieve didactieken voor het technisch leesonderwijs' en het 'inzetten van ouders als educatieve en pedagogische partners'.

Daarnaast is hij betrokken geweest bij verschillende internationale projecten, waaronder de ontwikkeling van het 'European System for Diagnostic Language Assessment' (DIALANG) dat gebaseerd is op het 'Common European Framework of Reference for Language Learning'.

Ook was hij medeorganisator van internationale conferenties zoals de 'Stress and Anxiety Research Conference' (STAR) en de 'Conference for Research on Learning and Instruction' van de 'European Association for Research on Learning and Instruction' (EARLI). Hij participeert in nationale en internationale werkgemeenschappen, is reviewer voor (inter)nationale tijdschriften en verzorgt bijdragen aan conferenties in binnen- en buitenland.

Dr. Eric Verbiest werkt als zelfstandig adviseur op het gebied van schoolontwikkeling. Hij studeerde Social Work aan de Sociale School in Gent (België) en andragologie aan de Universiteit Utrecht. Hij promoveerde in de sociale wetenschappen. Hij is gespecialiseerd in de professionele ontwikkeling van professionals in het onderwijs en in praktijkgericht onderzoek.

Hij heeft uitgebreide theoretische kennis van en (internationale) praktische ervaring in schoolorganisatieontwikkeling, in het ontwikkelen en implementeren van programma's voor de professionalisering van schoolleiders en in praktijkgericht onderzoek naar professionele leeromgevingen. Tot 2010 was hij lector bij Fontys Hogescholen en tot 2014 gastprofessor onderwijsinnovatie aan de universiteit Antwerpen. Hij was en is betrokken bij diverse NVAO-accreditaties, beoordelingen van schoolleidersopleidingen en onderzoeksvisitatie.

Prof. dr. Eduard Klasen is hoogleraar Management van Gezondheidsonderzoek aan de Universiteit Leiden en adviseur van de Raad van Bestuur van het Leids Universitair Medisch Centrum. Hij heeft uitgebreide bestuurlijke ervaring binnen het Leids Universitair Medisch Centrum, Raad van Toezicht Stichting VU-VUmc, zijn eerdere directeurschap NWO, Raad van Toezicht Healthy Ageing Network Northern Netherlands, voorzitterschap Medical Delta (Leiden, Delft, Rotterdam) en bijvoorbeeld ook zijn betrokkenheid bij SKO (HBO) en ZonMw.

Dr. ir. Remke M. Klapwijk (secretaris)

Remke Klapwijk promoveerde in 1999 bij Technische Bestuurskunde, TU Delft op het gebied van duurzaamheid en milieu levenscyclusanalyses van producten. Sinds februari 2011 is Remke senior-adviseur bij Hobéon. Binnen Hobéon is zij verantwoordelijk voor kennisontwikkeling op diverse thema's zoals onderzoeksbeleid van hogescholen, keuzeprocessen van jongeren en is zij als secretaris betrokken bij onderzoeksevaluaties.

Daarnaast is zij verbonden als onderzoeker aan de vakgroep Science Education and Communication (TU Delft). Daar verricht zij wetenschappelijk onderzoek naar creatief (technisch) ontwerpen op de basisschool en is zij o.a. projectleider van het NRO-NWO project “Co-design with kids” en van “Ontwerpen in beeld” – gericht op het ontwikkelen van een toolbox voor formatieve evaluatie in het primair onderwijs van 21ste eeuwse vaardigheden/ontwerpvaardigheden.

BIJLAGE II PROGRAMMA SITE VISIT

Programma 18 april 2016

Tijd	Onderwerp	Betrokkenen
11.00 uur	ontvangst visitatiepanel	Dr. Han de Rooter MBA, directeur HG COE HA Dr. Jeannette Doornenbal, thematrekker 'Participeren en Leren'/lector Integraal Jeugdbeleid Drs. Sandra Bolt, programmamanager HG COE HA
11.30-12.00 uur	introductie lectoraten Healthy Ageing	Dr. Han de Rooter MBA, directeur HG COE HA Dr. Jeannette Doornenbal, thematrekker 'Participeren en Leren'/lector Integraal Jeugdbeleid Drs. Sandra Bolt, programmamanager HG COE HA
12.00-13.00 uur	vooroverleg incl. lunch	Panel
13.00-14.00 uur	gesprek management lectoraten HA	Dr. Han de Rooter MBA, directeur HG COE HA Annemarie Hannink MHA, dean Academie voor Verpleegkunde, lid sturingsplatform HG COE HA Mr. Drs. Michele Garnier, dean Academie voor Sociale Studies Drs. Joan Janssens, dean Instituut voor Sportstudies Drs. Arwin Nimis, dean Academie voor Gezondheidsstudies Drs. Peta de Vries, dean Pedagogische Academie Dr. Jeannette Doornenbal, thematrekker/lector Drs. Sandra Bolt, programmamanager HG COE HA Dr. Nico van der Sijde, programmaontwikkelaar HG COE HA
14.00-14.15 uur	intern overleg	panel
14.15-15.30 uur	gesprek met 5 kernlectoren HA	Dr. Jeannette Doornenbal, lector Integraal Jeugdbeleid Dr. Johan de Jong, lector Healthy Lifestyle, Sport and Physical Activity Dr. Lies Korevaar, lector Rehabilitatie Dr. Wolter Paans, lector Verpleegkundige Diagnostiek Prof. dr. Cees van der Schans, lector Healthy Ageing, Allied Health Care and Nursing
15.30-15.45 uur	intern overleg	panel
15.45-17.00 uur	ketengesprekken I Lector, externe stakeholders, docentonderzoekers Lectoraat Praktijkgerichte Sportwetenschap met het project Sportieve gezonde school 2014- 2016 & Lectoraat Verpleegkundige Diagnostiek met de innovatiewerkplaats Familiezorg	1. <i>Lectoraat Praktijkgerichte Sportwetenschap:</i> Lector dr. Remo Mombarg, lector Bewegingsonderwijs en Jeugdsport drs. Alien van der Sluis, docentonderzoeker dhr. Ben Moolenaar, docentonderzoeker Ise Broeders, projectleider Sportieve en Gezonde School, Huis voor de Sport Groningen 2. <i>Lectoraat Verpleegkundige Diagnostiek:</i> dr. Jelly Zuidersma, sr. onderzoeker Harry Nienhuis MD, strategie- en beleidsadviseur, Menzis Cilleke van der Velde MSc N, programmaleider Excellente Zorg, projectmedewerker Shared Governance/Excellente Zorg, Icare drs. Ellen Hagedoorn, docentonderzoeker en promovendus
17.00 – 18.00 uur	intern overleg	panel

Programma 19 april 2016

Tijd	Onderwerp	Betrokkenen
In overleg	ontvangst visitatiepanel	Dr. Han de Ruiter MBA, directeur HG COE HA Drs. Sandra Bolt, programmamanager HG COE HA
09.00-09.30 uur	gesprek met CvB + directeur HG COE HA	Dr. Paul van der Wijk, lid College van Bestuur Dr. Han de Ruiter MBA, directeur HG COE HA
09.30 -09.45 uur	intern overleg	
09.45 – 11.00 uur	gesprek met docent- onderzoekers/promove ndi/student	Marlot Akkermans MA, lectoraat Integraal Jeugdbeleid/Pedagogische Academie, docentonderzoeker en beoogd promovendus Dr. Jacomijn Hofstra, lectoraat Rehabilitatie/ Academie voor Sociale Studies, docentonderzoeker Dr. Anne Benjaminse, lectoraat Praktijkgerichte Sportwetenschap, Instituut voor Sportstudies, docentonderzoeker Rik Kranenburg MMT, lectoraat Healthy Ageing, Allied Health Care and Nursing, Academie voor Gezondheidsstudies, docentonderzoeker/promovendus Yara Jager (student alumnus)
11.15 - 12.15 uur	gesprek met teamleiders onderwijs en onderzoek	Jan Peter Landsman MBA, Academie voor Gezondheidsstudies, opleiding Fysiotherapie Drs. Marietta Muhonen, Academie voor Sociale Studies, opleiding Toegepast Psychologie Drs. Mark Terpstra, Pedagogische Academie, post-hbo en projecten Kris Tuinier MBA, Instituut voor Sportstudies, opleiding Sport, Gezondheid en Management Herman van der Werff MEM, Academie voor Verpleegkunde, opleiding Verpleegkunde
12.15 – 13.15 uur	intern overleg incl. lunch	Panel
13.15 – 14.45 uur	ketengesprekken II Lector, externe stakeholders, docentonderzoekers 3. Creëer een positieve talentspiraal: Innovatieve handvatten voor het werken met kinderen met autisme spectrum stoornis in de klas 4. MOVE: Mensen Ondersteunen bij Vermaatschappelijking en Extramuralisering 5 Zelfredzaamheid en fysieke fitheid bij mensen met een (zeer) ernstige verstandelijke en visuele beperking	Project 3 Lector dr. Henderien Steenbeek, lector Leren en Gedrag Dr. Jan Bijstra, onderzoekscoördinator, RENN4 Drs. Carla Geveke, docentonderzoeker en promovendus Project 4 Lector dr. Charlotte de Heer, lector Maatschappelijke participatie van mensen met psychische beperkingen Loes Winkel, projectleider IWP Maatschappelijke participatie van mensen met een psychische beperking/ projectleider 50x50, GGZ Friesland Drs. Sandra Vos, docentonderzoeker Project 5 Lector dr. Aly Waninge, lector Participatie en Gezondheid bij mensen met een verstandelijke en visuele beperking (wegens omstandigheden verhinderd) drs. Sanny van der Steen, beleidsadviseur research en innovatie van Koninklijke Visio drs. Hanneke Vochteloo, adviseur Kennis en Innovatie, De Zijlen drs. E.A. van Timmeren, docentonderzoeker Verpleegkunde
14.45 – 15.15 uur	balans opmaken	Panel
15.15 – 15.45 uur	pending issues	Dr. Han de Ruiter MBA, directeur HG COE HA Drs. Sandra Bolt, programmamanager HG COE HA Dr. Nico van der Sijde, programmaontwikkelaar HG COE HA
15.45 – 16.15 uur	beraad panel	
16.15 – 16.45 uur	terugkoppeling visitatiepanel aan lectoraten HA	Alle betrokkenen

BIJLAGE III ONAFHANKELIJKHEIDSVERKLARINGEN COMMISSIELEDEN

Onderzoeksvisitatie Lectoraten Healthy Ageing
Onafhankelijkheid- en geheimhoudingsverklaring
deskundigen auditpanel voorafgaand aan het
visitatieproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

A.T. de Bruijn
van Sisboldstraat 9
2771 TL Bokroop

is door de Hanzehogeschool Groningen als deskundige gevraagd voor
beoordeling van het kenniscentrum:

Lectoraten Healthy Ageing, april 2016

- Verklaart hierbij geen relaties of banden met de bovengenoemde instelling of kenniscentrum te onderhouden, privé noch zakelijk, die een onafhankelijke evaluatie over de kwaliteit van het kenniscentrum ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling of kenniscentrum afgelopen vijf jaar niet te hebben gehad;
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de evaluatie aan hem/haar bekend is geworden en wordt,

en geheimhouding waarop het kenniscentrum, de instelling of de HBO-raad redelijkerwijs aanspraak kunnen maken.

Plaats: Groningen

Datum:

07/05/16

Handtekening:

Hanzehogeschool Groningen
University of Applied Sciences

Onderzoeksvisitatie Lectoraten Healthy Ageing
Onafhankelijkheid- en geheimhoudingsverklaring deskundigen
auditpanel voorafgaand aan het visitatieproces

Ondergerekende (naam en privé adres)

Prof. Dr. R.J. Oostdam

is door de Hanzehogeschool Groningen als deskundige gevraagd voor de beoordeling van

Lectoraten Healthy Ageing, april 2016

En

- Verklaart hierbij geen relaties of banden met de bovengenoemde instelling of kenniscentrum te onderhouden, privé noch zakelijk, die een onafhankelijke evaluatie over de kwaliteit van het kenniscentrum ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling of kenniscentrum afgelopen vijf jaar niet te hebben gehad;
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de evaluatie aan hem/haar bekend is geworden en wordt, en geheimhouding waarop het kenniscentrum, de instelling of de HBO-raad redelijkerwijs aanspraak kunnen maken.

Plaats: Groningen

Datum: 19/4/2016

Handtekening:

Onderzoeksvisitatie Lectoraten Healthy Ageing

Onafhankelijkheid- en geheimhoudingsverklaring deskundigen auditpanel voorafgaand aan het visitatieproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

E. VERBIEST
Azaleastraat 7
5102 ZK Tongen

is door de Hanzehogeschool Groningen als deskundige gevraagd voor beoordeling van het kenniscentrum:

Lectoraten Healthy Ageing, april 2016

- Verklaart hierbij geen relaties of banden met de bovengenoemde instelling of kenniscentrum te onderhouden, privé noch zakelijk, die een onafhankelijke evaluatie over de kwaliteit van het kenniscentrum ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling of kenniscentrum afgelopen vijf jaar niet te hebben gehad;
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de evaluatie aan hem/haar bekend is geworden en wordt, en geheimhouding waarop het kenniscentrum, de instelling of de HBO-raad redelijkerwijs aanspraak kunnen maken.

Plaats: Groningen

Datum:

10 maart 2016

Handtekening:

Onderzoeksvisitatie Lectoraten Healthy Ageing
Onafhankelijkheid- en geheimhoudingsverklaring
deskundigen auditpanel voorafgaand aan het
visitatieproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

EDUARD C. KLASSEN
KOELANDSDRIEF 25 B
9755 PN ONNEN

is door de Hanzehogeschool Groningen als deskundige gevraagd voor
beoordeling van het kenniscentrum:

Lectoraten Healthy Ageing, april 2016

- Verklaart hierbij geen relaties of banden met de bovengenoemde instelling of kenniscentrum te onderhouden, privé noch zakelijk, die een onafhankelijke evaluatie over de kwaliteit van het kenniscentrum ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling of kenniscentrum afgelopen vijf jaar niet te hebben gehad;
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de evaluatie aan hem/haar bekend is geworden en wordt,

en geheimhouding waarop het kenniscentrum, de instelling of de HBO-raad redelijkerwijs aanspraak kunnen maken.

Plaats: Groningen

Datum: 18-04-2016

Handtekening:

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800